

**TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE**

**Durum ve Tahmin
SOYA FASULYESİ
2012/2013**

Hazırlayanlar

**İlkay UÇUM
Berrin TAŞKAYA TOP**

e-posta:

ilkayfdn@gmail.com
berrintaskaya@gmail.com

Durum ve Tahmin Raporları, ait olduğu ürünün piyasasında yer alan kamu ve özel sektör kuruluşlarından oluşan “Ürün Danışma Kurulu”ndan görüş alınarak hazırlanmaktadır.

Soya Durum ve Tahmin 2012/2013 Raporu Danışma Kurulu

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Karadeniz Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğı
Trakya Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü
Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğı
T.C. Edirne Valiliğı Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
T.C. Adana Valiliğı Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

Rapora katkılarından dolayı Danışma Kurulu üyelerine teşekkür ederiz.

TEPGE YAYIN NO: 220
ISBN: 978-605-4672-45-5

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü
1 Nolu Giriş (Eski APK Binası)
Eskişehir Yolu 9.km
Lodumlu/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833

Faks: 0312 287 5458

© TEPGE Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

ÖNSÖZ

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) tarafından gerçekleştirilen durum ve tahmin çalışmaları, bir yandan çalışmalara temel teşkil edecek bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlarken, diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından izleyecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi sağlamaktadır.

Bu çalışmalarda, bitkisel üretim gruplarında hasat periyodu (varsa buna paralel işleme periyodu) göz önüne alınarak bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat, fiyatlar ve yıl sonu stoklarında ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”, bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak yapıldığından, ürün grubu ile ilgili olarak dünya ülkelerindeki durum da gündeme getirilmektedir.

“Soya Fasulyesi Durum ve Tahmin Raporu” üreticiler, ilgili kurum ve kuruluşlar, birlikler, sanayiciler ve konuyla ilgilenen tüm kesimlerin bilgileri dahilinde, ortak ve güvenilir bir bilgi kaynağı olma özelliğine sahip olarak hazırlanmaktadır.

Türkiye’de yağlı tohum üretiminin yetersizliğinin yanısıra, bitkisel yağ tüketim potansiyeli ve her yıl ithalata ödenen önemli miktardaki döviz düşünüldüğünde, bu raporun temel politikaların oluşturulması aşamasında önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Raporun hazırlanmasındaki yoğun emekleri için Sayın Berrin TAŞKAYA TOP ve Sayın İlkay UÇUM’a teşekkür eder ve çalışmanın konu ile ilgili gelişmeler hakkında sistematik ve güvenilir bilgi kaynağı olma niteliği sağlamasını dilerim.

Mehmet Cihad Kaya
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

SOYA FASULYESİ DURUM – TAHMİN – ÖNGÖRÜ.....	6
Özet.....	6
Dünyada Durum: 2010/2011.....	7
Dünyada Tahmin: 2011/2012.....	9
Dünyada Öngörü: 2012/2013.....	11
Türkiye’de Durum: 2010/2011.....	13
Türkiye’de Tahmin: 2011/2012.....	15
Türkiye’de Öngörü: 2012/2013.....	17
EK TABLOLAR.....	19
TABLolar	
Tablo 1. Dünya Soya Fasulyesi Arz ve Kullanımı.....	8
Tablo 2. Dünya Soya Yağı Arzı ve Kullanımı.....	8
Tablo 3. Türkiye Soya Fasulyesi Arz ve Kullanımı.....	14
ŞEKİLLER	
Şekil 1. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Fasulyesi Üretimi.....	7
Şekil 2. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Fasulyesi Yağı Üretimi.....	7
Şekil 3. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Fasulyesi Üretimi (2010/11).....	9
Şekil 4. Dünya Soya Fasulyesi Fiyatları (2010/2011).....	10
Şekil 5. ABD Soya Fasulyesi İhraç Fiyatları (2008/2011).....	10
Şekil 6. Dünya Soya Fasulyesi Fiyatları (\$/ton) (2011/2012).....	12
Şekil 7. ABD Soya Fasulyesi İhraç Fiyatları (2008/2012).....	12
Şekil 8. Türkiye’de Yağlı Tohumların Üretim Payları (2010).....	13
Şekil 9. Türkiye’de İllere Göre Soya Fasulyesi Üretimi.....	13
Şekil 10. Türkiye Soya Fasulyesi Üretici Fiyatları.....	15
Şekil 11. Türkiye’de İller İtibariyle Soya Fasulyesi Üretim Miktarı.....	15
Şekil 12. Türkiye’de İller İtibariyle Soya Fasulyesi Ekim Alanı (2010-2011).....	15
Şekil 13. Türkiye Soya Fasulyesi Üretici Fiyatları (2011).....	16

SOYA FASULYESİ
Durum ve Tahmin 2012/2013

ÖZET

Başlıca Gelişmeler

Durum: 2010/11

- Dünyada 103 milyon ha alanda soya üretimi yapılmış olup, yaklaşık 265 milyon ton soya üretimi gerçekleşmiştir. Bu sezonda soya ekili alanlardan alınan ortalama verim ise 2.57 ton/ha'dır.
- Dünya soya ticareti yaklaşık 93 milyon tondur.
- Soya bitiş stokları yaklaşık 71 milyon tondur.
- Türkiye'de 23 bin ha alanda 87 bin ton soya üretimi yapılmış olup, soya verimi ortalama 369 kg/da'dır.
- Türkiye 1,4 milyon ton soya ve 605 bin ton soya küspesi ithalatı gerçekleştirmiştir.

Tahmin: 2011/12

- Dünya soya ekim alanlarında bir önceki sezona göre önemli bir değişim olmayacağı, üretimde %12 azalış olacağı tahmin edilmektedir.
- Dünya soya ihracatında bir önceki sezona göre %3 oranında düşüş olacağı tahmin edilmektedir.
- Dünya piyasalarında CIF fiyatlarının bir önceki sezona göre %28 artış göstereceği tahmin edilmektedir.
- Türkiye'de soya ekim alanlarının %13 artışla 26 bin ha'a çıkacağı, soya üretiminin ise %18 artışla 102 bin tona çıkacağı tahmin edilmektedir.
- Türkiye soya ithalatının bir önceki sezona göre %22 oranında azalarak 1,1 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir.

Öngörü: 2012/13

- Küresel soya üretiminin %9 artarak 258 milyon tona çıkacağı öngörülmektedir. ABD'de meydana gelen sıcaklık ve kuraklık nedeniyle soya üretiminde %14 düşüş beklenmektedir.
- Küresel soya ticaretinin 94 milyon ton olacağı öngörülmektedir.
- Dünya soya tüketiminin %3 artış ile 257 milyon tona çıkacağı öngörülmektedir.
- Türkiye'nin soya üretiminin %13 artarak 115 milyon ton seviyesine yükseleceği öngörülmektedir.

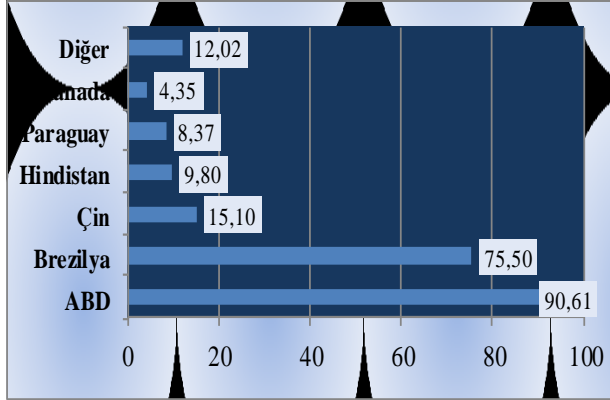
DÜNYADA DURUM: 2010/2011

Soyanın kullanım alanlarının genişlemesi, insan beslenmesindeki önemi ve azalan enerji kaynaklarına alternatif olabilecek biyodizel üretiminin artması ile birlikte dünya soya ekim alanları ve üretim miktarları artmıştır. Dünya yağlı tohum üretiminin %50'den fazlasını oluşturan soya aynı zamanda katma değeri yüksek bir üründür. İşlenmiş soya dünyanın en büyük hayvan yemi protein kaynağı ve ikinci en büyük bitkisel yağ kaynağıdır. ABD soya üretimi ve ihracatında lider ülkedir ve soya bu ülkede yağlı tohumlar üretiminin %90'ını oluşturmaktadır.

Dünya soya üretiminde hafif bir artış oldu

Dünyada 2010/2011 sezonunda gerçekleşen toplam 457 milyon ton yağlı tohum üretiminin %58'ini soya üretimi oluşturmuştur (Ek Tablo 1). ABD Tarım Bakanlığı (USDA)'nın verilerine göre bu sezonda 103 milyon ha alanda soya üretimi yapılmış olup, 265 milyon ton soya üretimi gerçekleşmiştir. Bu sezonda soya ekili alanlardan alınan ortalama verim ise 2.57 ton/ha'dır. Dünyada en önemli soya üretici ülkeleri başta ABD olmak üzere Brezilya ve Arjantin olup bu ülkeler toplam soya üretiminin %82'sini oluşturmuştur. Bu sezonda soya üretiminin yaklaşık %34'ü ABD, %29'u

Brezilya, %19'u Arjantin tarafından gerçekleştirilmiştir (Ek Tablo 5).

Şekil1. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Üretimi (mt)

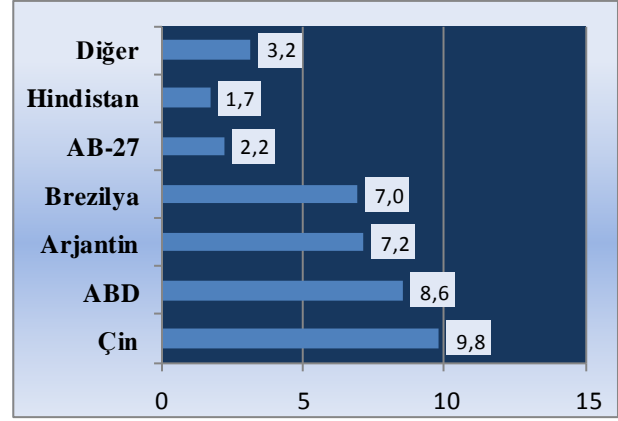
Kaynak: USDA

Dünya soya ticareti arttı

Küresel soya ihracatında başlıca dört ülke ABD, Brezilya, Arjantin ve Paraguay'dır. ABD dünya soya ihracatında lider ülke konumundadır. 2010/2011 sezonunda gerçekleşen soya ihracatı 93 milyon ton olup bu sezonda üretilen soyanın yaklaşık %30'u ihraç edilmiştir. Bu sezonda ABD'nin soya ihracatı 41milyon ton, Brezilya'nın

Dünya soya yağı üretimi arttı

Başlıca soya yağı üretici ülkeler başta Çin olmak üzere ABD ve Arjantin'dir. Bu sezonda üretimi gerçekleştirilen soya yağı miktarı 41 milyon tondur. Bu üç ülke toplam soya yağı üretiminin %62'sini gerçekleştirmiştir. Kırılan soya 2010/11 sezonunda bitkisel yağ talebinin artması sebebiyle önemli ölçüde artmıştır. Artan gelirleri sebebi ile en büyük talep Çin ve Hindistan'dan gelmekte ve bu ülkeler soyayı çoğunlukla gıda amaçlı talep etmektedirler.

Şekil 2. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Yağı Üretimi (mt)

Kaynak:USDA

30 milyon ton, Arjantin ihracatı ise 9 milyon ton olarak gerçekleşmiş olup diğer ülkelerdeki üretim ise yurtiçinde tüketilmektedir.

Çin soya fasulyesi ithalatında dünyada lider konumdadır ve Çin'in en büyük tarımsal ithalatı soyadır. Çin'in soya ithalatı 2005-2010 yılları arasında %32 artmıştır ve gelecek 5 yılda daha da artması beklenmektedir. Çin'in ithal ettiği soya, soya küspesi ve yemeklik yağ için işlenmektedir. Soyanın ülke içinde işlenmesi önemli derecede katma değer yarattığı için soya fasulyesi ithalatının büyümesine katkı sağlamaktadır. Soya ABD ve Çin arasında ticareti yapılan tek ve en önemli tarım ürünüdür. Nitekim Çin 2010 yılında ABD'nin ihraç ettiği soyanın %58'ini satın almıştır (Anonim, 2011).

Çin ve Hindistan soya yağı ithalatında da ilk sırada gelmektedir. Çin'in soya yağı ithalatı soya tohumu ithalatına göre nispeten daha düşüktür. Çünkü soya ithalatı gümrüksüzdür soya yağında ise %9 gümrük vergisi vardır. Çin 2010/11 sezonunda soya yağını Brezilya (%67), ABD (%21) ve Arjantin'den (%11) ithal etmiştir (Anonim, 2011).

2010/11 sezonunda gerçekleşen toplam soya fasulyesi arzı 415 milyon tondur. Soya başlangıç stokları ise 61 milyon ton, bitiş stokları 70 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu sezonda dünyada üretilen soyanın yaklaşık %83'ü kırılarak işlenmiştir. 2010/11 sezonunda dünya soya yağı tüketimi 41 milyon tondur. Toplam soya yağı arzı ise 54 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1. Dünya Soya Fasulyesi Arz ve Kullanımı (bin ton)

	2010/2011	2011/2012	2012/2013
		(Tahmin)	(Öngörü)
ARZ			
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	61,148	70,258	53,647
Üretim	264,739	237,091	258,133
İthalat	88,814	90,828	91,784
Toplam Arz	414,701	398,177	403,564
KULLANIM			
İşlenen (crush)	221,629	225,432	226,913
İhracat	92,635	90,070	93,737
Diğer Kullanım	30,179	29,028	29,812
Toplam Kullanım	344,443	344,530	350,462
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	70,258	53,647	53,102

Kaynak : www.fas.usda.gov, World Market and Trade, September 2012.

Tablo 2. Dünya Soya Fasulyesi Yağı Arz ve Kullanımı (bin ton)

	2010/2011	2011/2012	2012/2013
		(Tahmin)	(Öngörü)
ARZ			
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	3,276	3,574	3,405
Üretim	41,343	42,193	42,316
İthalat	9,245	7,803	7,950
Toplam Arz	53,864	53,570	53,671
KULLANIM			
Tüketim	40,722	41,801	43,069
İhracat	9,568	8,364	8,391
Toplam Kullanım	50,290	50,165	51,460
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	3,574	3,405	2,211

Kaynak : www.fas.usda.gov, World Market and Trade, September 2012.

Dünya soya fiyatları artma eğiliminde

Dünya soya fiyatları ülkelerin dış ticaret politikaları ve üretim miktarına bağlı olarak değişmektedir. Soyanın gıda ve endüstriyel kullanımına talebin güçlü bir şekilde artması soya yağı fiyatlarının bu sezonda artmasına neden olmuştur. Eylül ayında 415 \$/ton seviyelerinde gerçekleşen ABD soya ihraç fiyatları, Çin'den gelen yüksek talep ve küresel soya arzı tahminleri nedeniyle artmaya devam

etmiştir. ABD soya ihraç fiyatları 2011 yılı Şubat ayında 539 \$/ton seviyesine yükselmiş, Brezilya'da üretim tahminlerinin artışı ve Çin'den gelen yüksek talep fiyatların artmasına katkıda bulunmuştur. ABD soya ihraç fiyatları, Kasım ayında küresel ekonomik durgunluk kaygıları nedeniyle 452 \$/tona düşmüştür (Oilseed: Market and Trade).

DÜNYADA TAHMİN: 2011/2012

küresel soya arzının başlangıç stoklarındaki ve ithalattaki artışa karşın üretimdeki düşüş ile 414 milyon tondan 398 milyon tona gerileyeceği tahmin edilmektedir. Yüksek küspe talebi ve soya fiyatlarının artması nedeniyle kırılan soya miktarında bir önceki sezona göre %1,7 oranında bir artış beklenmektedir. Küresel soya bitiş stoklarının ise bu sezon %31 oranında azalarak 54 milyon tona gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Dünya soya üretiminde düşüş olacağı tahmin edilmektedir

2011/12 sezonunda dünya soya ekim alanlarında bir önceki sezona göre önemli bir değişim olmayacağı, üretimin ise %12 oranında bir azalış ile 265 milyon tondan 237 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir. Dünya soya üretimi özellikle Güney Amerika'da yaşanan kuraklık sebebiyle düşmüştür. Soya üretiminde ilk sırada gelen Brezilya'da bu sezon soya üretiminin önceki sezona göre %12 azalarak 66 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir. Bu üretim düşüşüne ülkenin en çok soya üretimi gerçekleştirilen eyaletlerinde meydana gelen kuraklık sebep gösterilmektedir. Bir önceki sezon 49 milyon ton olan Arjantin soya üretiminin ise %16 azalarak 41 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir. Son yıllarda soya üretiminin ve ihracatını önemli oranda artıran ve dünyanın en önemli soya ihracatçı ülkelerinde dördüncü sıraya gelen Paraguay'da bu sezon gerçekleşen aşırı sıcaklık ve kuraklık nedeniyle %48 oranında üretim düşüşü olacağı tahmin edilmektedir.

Dünya soya yağı üretiminin artması beklenmektedir

2011/12 sezonunda küresel soya yağı üretiminin %2 oranında artarak 42 milyon tona çıkması beklenmektedir. Dünya soya yağı üretiminde ilk sırada yer alan Çin'de yüksek fiyatlar ve güçlü talep nedeniyle %9 oranında artış beklenmektedir. ABD soya yağı üretiminde ise %4 oranında bir artış beklenirken, Arjantin'in soya yağı üretiminde %4 oranında bir düşüş beklenmektedir.

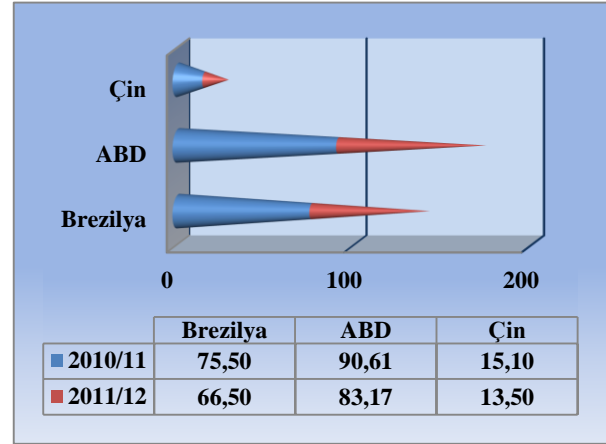
Dünya soya ticaretinde düşüş olacağı tahmin ediliyor

2011/12 sezonunda küresel soya ticareti yüksek soya fiyatları ve ihracatta büyük pay alan Güney Amerika'da ihraç edilecek soya arzının daralması nedeniyle düşmüştür. Küresel soya ihracatının bu sezon %3 oranında azalarak 90 milyon tona düşmesi beklenmektedir. Önceki sezon Brezilya'da alınan rekor üretimden arta kalan yüksek stoklar sebebi ile ülkenin soya ihracatının

%20 artarak rekor seviyeye 30 milyon tondan 36 milyon tona ulaşacağı tahmin edilmektedir. ABD'nin soya ihracatında %9 ve Arjantin'in soya ihracatında ise %15 düşüş beklenmektedir. Bu sezon ihracatta en büyük düşüşün kuraklık nedeniyle üretimi önemli ölçüde düşen Paraguay'da (%54) gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

2011/12 sezonunda dünya soya ithalatının %2 oranında artarak 91 milyon tona çıkması beklenmektedir. Dünya soya ithalatında lider olan Çin'de %11 ithalat artışı olacağı, AB-27'nin ithalatında ise %12 oranında düşüş olacağı tahmin edilmektedir.

2011/12 sezonunda dünya soya yağı ihracatının önceki sezona göre %13 oranında düşeceği tahmin edilmektedir. ABD'nin soya yağı ihracatında %55 ve Arjantin'in soya yağı ihracatında %16 oranında bir düşüş olacağı tahmin edilmektedir. Bu sezonda küresel soya yağı ithalatında %16'lık bir düşüş beklenmektedir. Çin'in soya yağı ithalatında %7, Hindistan'ın soya yağı ithalatında %11 azalma olacağı tahmin edilmektedir.

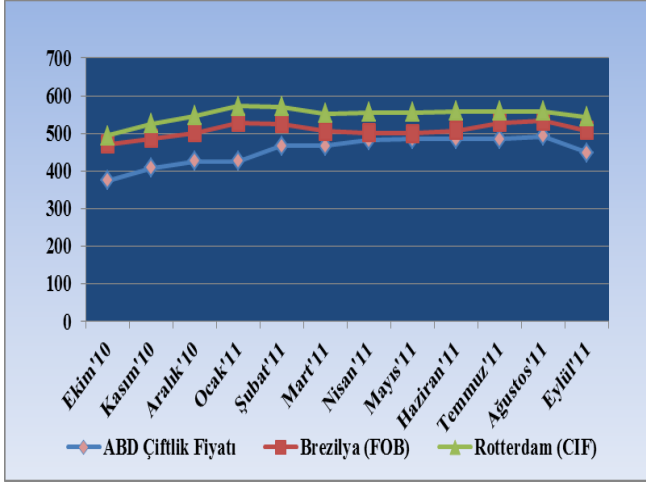

Şekil 3. Ülkeler İtibariyle Dünya Soya Fasulyesi Üretimi (mt) (2010/11-2011/12)

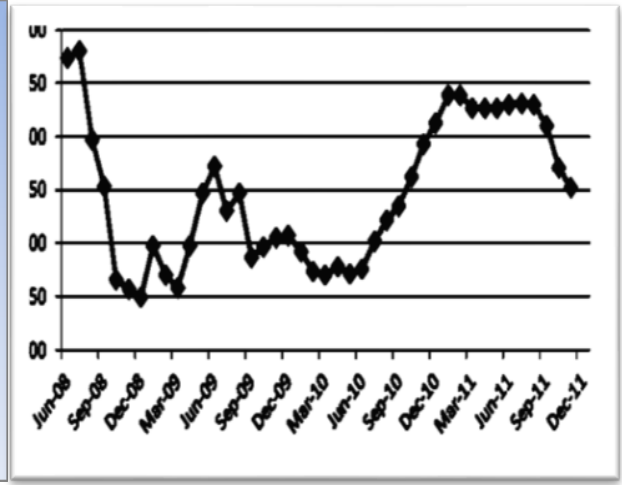
Kaynak: USDA

Dünya soya fiyatlarının yılın ilk aylarında artacağı tahmin edilmektedir

ABD soya ihracat fiyatları 2011 Ocak ayında güçlü talep nedeniyle 538 \$/ton'a yükselmiştir. Çin'den gelen yüksek talep fiyatların artmasına ayrıca katkıda bulunmuştur. Eylül ayında ABD soya ihraç fiyatları küresel ekonomik zayıflama kaygıları nedeniyle 510 \$/ton'a gerilemiştir. 2011 Aralık ayında sezonun en düşük fiyatı 513 \$/ton'a düşmüştür (Oilseed: Market and Trade).

Şekil 4. Dünya Soya Fasulyesi Fiyatları (\$/ton)
Kaynak: USDA

Şekil 5. ABD Soya İhraç Fiyatları (\$/ton)
Kaynak: USDA

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2012/2013

2012/13 sezonunda küresel soya başlangıç ve bitiş stoklarının aynı kalacağı, üretimin bir önceki sezona göre %9 artmasına rağmen başlangıç stoklarının düşük olması nedeniyle toplam soya arzında %1,4 oranında artış öngörülmektedir. Dünya soya tüketiminin ise %3 artış ile 257 milyon tona çıkması beklenmektedir. Dünyanın en büyük soya tüketici ülkesi Çin'de bu sezon soya yağı tüketiminde %7 oranında bir artış beklenmekte, ABD soya tüketiminde ise %9 oranında bir azalma öngörülmektedir.

2012/13 sezonunda küresel soya yağı üretimi ve ticareti bir önceki sezona göre çok fazla değişmediğinden toplam soya yağı arzında da önemli bir değişim olmayacağı öngörülmektedir. Bu sezonda toplam soya yağı kullanımının yaklaşık %3 oranında artması, bitiş stokları ise %35 oranında azalması beklenmektedir.

Dünya soya üretiminde artış öngörülüyor

2012/13 sezonunda küresel soya üretiminin %9 oranında artarak 258 milyon tona çıkacağı öngörülmektedir. Yüksek soya fiyatlarının 2012/13 sezonunda soya üretimi artışında önemli ölçüde katkısı vardır. Bu sezon ABD'de yaşanan sıcaklık ve kuraklık nedeniyle üretimde %14 oranında düşüş beklenmektedir. Arjantin'in hava şartlarının olumlu olması nedeniyle bu sezonda verimdeki artış ile üretimin %34 artarak 55 milyon tona çıkacağı öngörülmektedir. Bu sezon Brezilya'da beklenen üretim artışı ise %22'dir. 2011/12 sezonunda kuraklık nedeniyle üretimi düşen Paraguay'da bu sezon soya üretiminde %103 artış beklenmektedir. ABD ve Arjantin'deki üretim düşüşünü Brezilya ve Paraguay telafi ederek küresel soya üretimini artırmışlardır.

2012/13 sezonunda küresel soya yağı üretiminde önceki sezona göre önemli bir değişim olmayacağı öngörülmektedir. Çin'in ve Arjantin'in soya yağı üretiminde %6 artış beklenmektedir. Bu sezonda ABD'nin soya yağı üretiminin ise %13 azalarak 7,8 milyon tona düşmesi beklenmektedir.

Dünya soya ticaretinde artış öngörülüyor

Özellikle Çin başta olmak üzere Uzak Doğu Asya'dan gelen yüksek talebin dünya soya

ticaretindeki devam eden büyümeyi destekleyeceği öngörülmektedir. Dünya soya ticaretinde Asya'dan gelen yüksek talebin yansımalarıyla 2012/13 sezonunda %4 oranında bir artış ile küresel soya ticaretinin 94 milyon ton olacağı öngörülmektedir. ABD'de de tahmin edilen üretim düşüşün etkileriyle soya ihracatının %22 azalarak 28 milyon tona düşeceği, Brezilya'nın soya yağı ihracatının %9 artarak 39 milyon tona çıkacağı öngörülmektedir. Bu sezon Arjantin soya ihracatında ise rekor seviyede (%73) artış beklenmektedir.

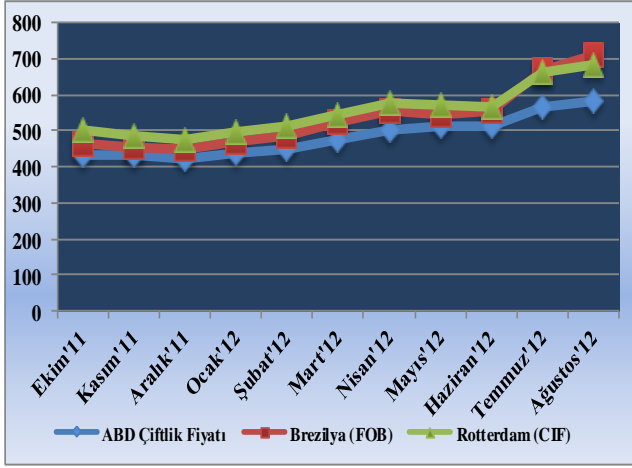
2012/13 sezonunda dünyanın en büyük soya pazarı olan Çin'de ithalatın bir önceki sezona göre %3 oranında artarak 59 milyon tona ulaşması beklenmektedir. AB'nin soya ithalatında ise küçük bir değişim beklenmektedir.

Güney Amerika'daki üretim artışının ABD'nin ihracatının azalmasını telafi edemeyeceği öngörülmektedir. 2012/13 sezonunda Brezilya'nın soya ithalatının bir önceki sezona göre %9 artması beklenmektedir. Brezilya Arjantin ile birlikte dünya soya ticaretinin %56'sını oluşturmaktadır.

2012/13 sezonunda küresel soya yağı ihracatında önemli bir değişim beklenmemektedir. Son yıllarda kırma kapasitesini artıran Arjantin'in bu sezon soya kırımında ve soya yağı ihracatında %6 artış beklenmektedir. Paraguay'ın soya yağı ihracatında %147 artış beklenmektedir. Bu artış diğer ülkelerdeki düşüşü büyük ölçüde telafi etmektedir. Dünya soya yağı ithalatında bir önceki sezona göre %1,9 oranında artış olacağı öngörülmektedir.

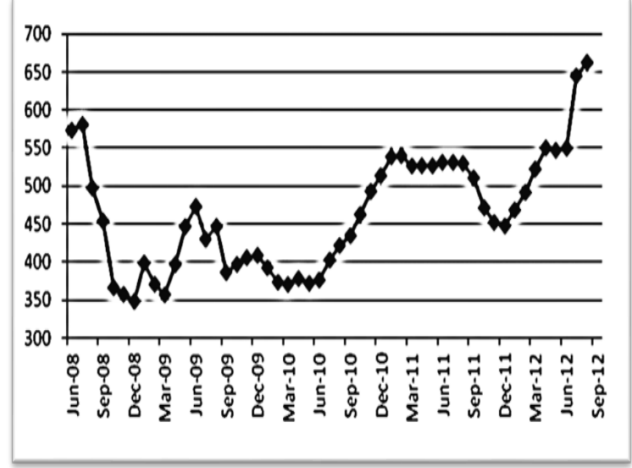
Soya ihrac fiyatlarında artış öngörülüyor

Dünya soya fiyatları 2011 yılının Temmuz ayından sonra ardarda meydana gelen düşüşten sonra 2012 Ocak ayında tekrar yükselmeye başlamıştır. Küresel soya arzında beklenen düşüş nedeniyle Şubat ayında da bu eğilim devam etmiştir. ABD soya ihracat fiyatları 2012 Mayıs ve Haziran aylarında güçlü talep ve kuraklık endişeleri nedeniyle 550 \$/ton'a yükselmiş, Eylül ayında ABD soya ihracat fiyatları 649 \$/ton olarak gerçekleşmiştir (Oilseed: Market and Trade).

Şekil 6. Dünya Soya Fiyatları (\$/ton)

Kaynak: USDA

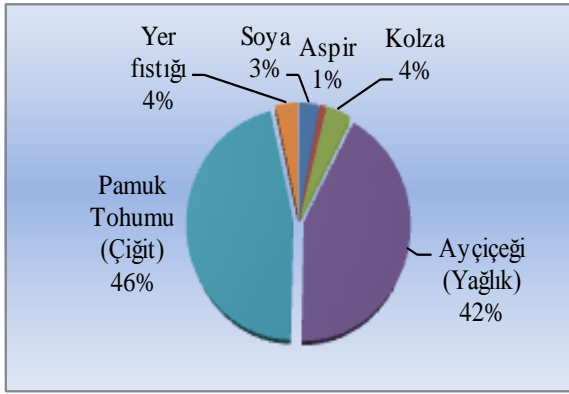
Şekil 7. ABD Soya İhraç Fiyatları (\$/ton)

Kaynak: USDA

TÜRKİYE'DE DURUM: 2010/2011

Soya bitkisi Türkiye'de ilk kez 1930'lu yıllarda üretilmeye başlanmış ve o yıllarda sadece Karadeniz Bölgesi'nde tarımı yapılmıştır. Daha sonra uygulamaya konulan 2. ürün projesi ile soya tarımı bugün ağırlıklı olarak Akdeniz Bölgesi'nde yapılmaktadır.

Soya dünya genelinde birçok ülke için yağlı tohumlar arasında öncelikli ürün olmasına ve toplam yağlı tohum üretiminin yaklaşık %50'sini oluşturmasına karşın, Türkiye'de 2010 yılında toplam 2,9 milyon yağlı tohum üretiminin sadece %2,9'luk kısmını soya oluşturmuştur.

Şekil 8. Yağlı Tohumlar Üretiminin Dağılımı (%)

Kaynak:TÜİK

Soyanın en önemli özelliği, diğer bitki ve hayvan yem kaynaklarına göre, birim alandan daha fazla ve ucuz protein sağlanmasıdır. Soya protein, hayvansal proteine en yakın protein olup, biyolojik değeri çok yüksektir. Bu nedenle soya yağsız unu özellikle kümes ve küçükbaş hayvanları, süt ve besi sığırları rasyonlarında protein kaynağı olarak kullanılmaktadır. Soyanın dünyada gıdadan petrol türevlerine kadar sanayinin birçok alanında kullanımı mevcut olmasına rağmen, ülkemizde genel olarak yem sanayinde kullanılmaktadır (Öner, 2006).

Türkiye'de 2010 yılında toplam soya ekim alanlarının %88'i Akdeniz Bölgesi'nde yer almıştır (20.705 ha). İller itibariyle değerlendirildiğinde Adana 15.750 ha'lık alanla

soya üretiminde ilk sırada yer alırken, Adana'yı Mersin ve Osmaniye izlemektedir.

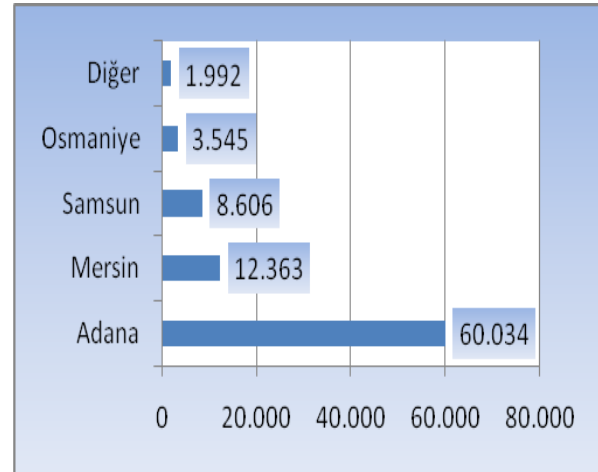
Akdeniz Bölgesi'nden sonra en önemli soya fasulyesi ekim alanları Karadeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Samsun ili 2.505 ha'lık alan ile bölgede ilk sırada gelmektedir.

Günümüzde ekim alanı ve üretim bakımından Akdeniz Bölgesi'nde önemli bir yere sahip olan soya, özellikle Çukurova'da tahıl üretiminden sonra ikinci ürün olarak ön plana çıkmaktadır. Soya fasulyesinin sulama ile kolayca üretilmesi bu bölgedeki gelişmesini desteklemiştir (Bayer ve Yılmaz 2004).

Soya üretimi bir önceki yıla göre %125 arttı

Türkiye'de 2010/11 sezonunda 23 bin ha alanda 87 bin ton soya üretimi gerçekleştirilmiştir. Soya üretimi bir önceki yıla göre %125 artış göstermiştir. Soya üretiminin yaklaşık %69'u Adana, %14'ü Mersin ve %10'u Samsun iline aittir. Bu sezonda ülke genelinde alınan ortalama verim 369 kg/da olmakla birlikte en yüksek verim 381 kg/da ile Adana iline aittir.

Türkiye soya fasulyesi üretimi bakımından dünyada gerilerde olmasına rağmen verimde dünya ve birçok ülkenin ilerisindedir.

Şekil 9. Türkiye'de İllere Göre Soya Fasulyesi Üretimi (ton)

Kaynak:TÜİK

Türkiye’de soya en çok hayvan yemi olarak tüketilmektedir. Soya ve soya ürünlerinin nerede ise tamamını bugün için ithal etmek durumunda olan Türkiye’de bu ürünlere ihtiyaç, kanatlı yemi üretiminin artışı oranında artmaktadır. Yem sanayi için yapılan ithalatın önemli nedenlerinden biri ithal küspelerinin protein oranlarının yerli üretime göre yüksek oluşudur.

Soya ticareti azaldı

2010/11 sezonunda Türkiye’nin gerçekleştirdiği soya ithalatı 1,4 milyon tondur. Bu sezonda gerçekleştirilen soya ithalatı bir önceki sezona göre %18 daha düşüktür. Ayrıca Türkiye bu sezonda 3 bin ton soya ham yağı 9 ton soya rafine

yağı ve 605 bin ton soya küspesi ithalatı gerçekleştirmiştir. Türkiye’nin en fazla soya ithalatını gerçekleştirdiği ülkeler başta ABD olmak üzere, Arjantin, Brezilya ve Paraguay’dır. Türkiye bu sezonda ithal ettiği soya ham yağının büyük bir kısmını Brezilya’dan gerçekleştirmiştir.

2010/11 sezonunda Türkiye 2 bin ton soya rafine yağı, 2 bin ton soya ham yağı ve 9 bin ton küspe ihracatı gerçekleştirmiştir. Türkiye bu sezonda soya küspesi ihracatının tamamını K.K.T.C’ne yapmıştır. Rafine yağı ihracatının büyük kısmını ise İsrail, Afganistan ve Etiyopya’ya yapmıştır.

Tablo 3. Türkiye Soya Fasulyesi Arzı ve Kullanımı, 2010/2011-2012/2013

	2010/11	2011/12	2012/13
Ekim Alanı (bin ha)	23	26	29
Verim (kg/ha)	369	387	390
Yurtiçi Tohum Üretimi (bin ton)	87	102	115 ¹
Kullanılabilir Üretim	86	101	114
Başlangıç Stoğu	409	329	341 ²
İthal küspe	605	891	950 ³
İthal Tohum	1.351	1.057	1.250 ³
İthal Küspenin Tohum Karşılığı	807	1.188	1.267
Toplam Tohum İhtiyacı	2.158	2.245	2.517
TOPLAM ARZ	1.846	1.487	1.705
Kullanım			
Tohum İhracatı	0	3	3
Kırım	1.846	1.484	1.702
TOPLAM KULLANIM	1.485	1.146	1.359
Bitiş Stoğu	361	341	346

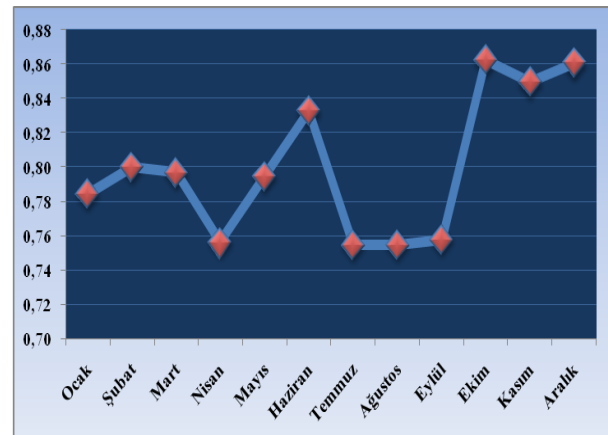
Kaynak: TÜİK, USDA ve BYSD verilerinden yararlanılarak TEPGE tarafından hazırlanmıştır.

1:TÜİK,2:USDA,3:BYSD

TÜİK ve USDA verilerine göre hesaplanan 2010/11 sezonunda Türkiye’nin toplam soya arzı 1,8 milyon tondur. Türkiye’de soya daha çok yem amaçlı kullanılmaktadır. Bu sezonda gerçekleşen toplam soya kullanımı 1,5 milyon tondur.

Soya fiyatlarında dalgalanmalar

2010 yılında soya üretici fiyatları, aylar itibariyle dalgalanmalar göstermektedir. Ocak ayı itibariyle 0,78 TL/Kg olan soya üretici fiyatları Nisan ayında yükselme trendine geçmiş Haziran ayında 0,83 TL/Kg’a yükselmiştir. Soya üretici fiyatları Ekim ayında 0,86 TL/Kg’a çıkmıştır.

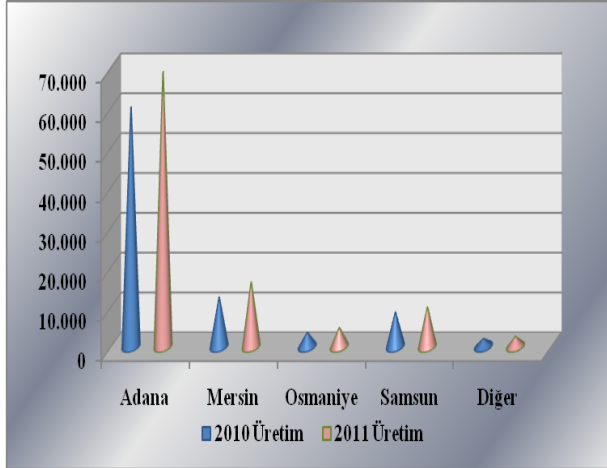
Şekil 10. Türkiye Soya Fasulyesi Üretici Fiyatları (TL/Kg) (2010)

Kaynak:TÜİK

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2011/2012

Soya üretiminde artacağı tahmin ediliyor

Türkiye'de 2011/12 sezonunda soya ekim alanlarının %13 artışla 26 bin ha'a, üretimin ise %18 oranında artış ile 102 bin tona çıkması beklenmekte; birim alandan alınan ortalama verimin ise 387 kg/da olacağı tahmin edilmektedir.

Şekil 11. Türkiye'de İller İtibariyle Soya Fasulyesi Üretimi (2010-2011)

Kaynak: TÜİK

2011/12 sezonunda Türkiye'nin soya fasulyesi arzının ithal edilen soya fasulyesinin ve başlangıç stoklarının düşmesi nedeniyle %19 oranında azalacağı tahmin edilmektedir. Toplam soya kullanımının ise %23 azalması beklenmektedir.

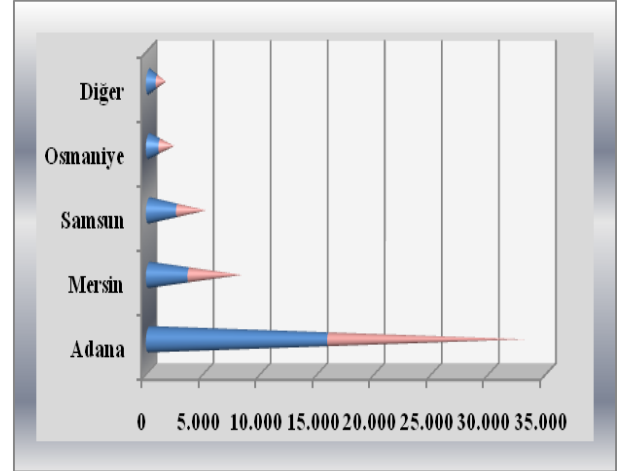
Soya ticaretinde azalacağı tahmin ediliyor

2010 yılında çıkarılan biyogüvenlik yasası ile GDO'lu soyanın gıda ve endüstriyel kullanımı yasaklanmış ve yem olarak kullanımına sınırlama getirilmiştir.

2011/12 sezonunda soyanın tam yağlı (full fat) ve küspe olarak tüketimi artmaya devam etmiştir. Kümes hayvancılığı ve yumurta üretimi artışının başlıca sebebi soyanın yem olarak tüketimidir. Soya yağı iç tüketimi biyogüvenlik yasası sebebiyle azalmaktadır.

2011 /12 sezonunda Türkiye'nin soya ithalatının bir önceki sezona göre yaklaşık %22 oranında azalarak 1,1 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir. Türkiye'nin 2011 yılı itibariyle ABD'den yapacağı soya ithalatının %61 oranında düşeceği, Ukrayna'dan yapacağı ithalatın yaklaşık %61 artacağı tahmin edilmektedir.

2011/12 sezonunda soya üretimi yapılan önemli illerden soya ekili alanlarda Mersin'de %30 artış beklenmektedir. Bu sezonda soya üretiminin en fazla yapıldığı illerden Adana'da %14, Mersin'de %31 ve Samsun'da %15 oranında üretim artışı olacağı tahmin edilmektedir.

Şekil 12. Türkiye'de İller İtibariyle Soya Fasulyesi Ekim Alanı

Kaynak: TÜİK

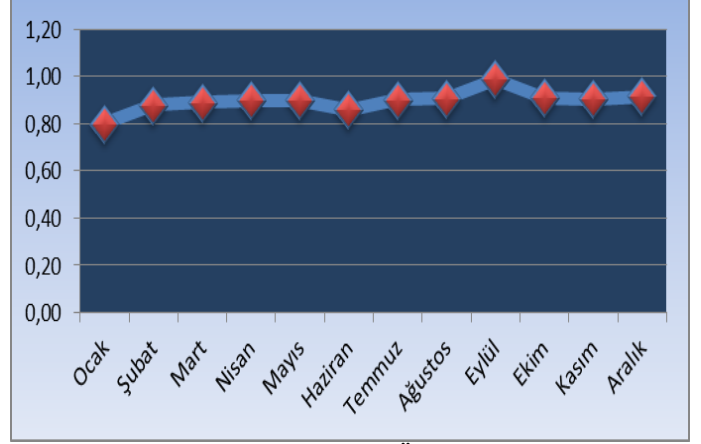
Bu sezonda Türkiye'de gerçekleşecek soya küsperi ithalatının %47 artarak 891 bin tona yükselmesi beklenmektedir. Türkiye bu sezonda küspe ithalatının büyük kısmını Arjantin, ABD ve Almanya'dan gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin 2010 yılında 3 bin ton küspe ithal ettiği Almanya'dan 2011 yılında 48 bin ton soya küsperi ithal edeceği tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin 2011/12 sezonunda soya ham yağı ithalatının önceki sezona göre %61 azalışla bin tona düşeceği tahmin edilmektedir. Bu ithalatın en önemli kaynağı ABD'dir. Bu sezonda Türkiye'nin rafine soya yağı ithalatının bir önceki sezona göre %15 azalarak 7 tona düşmesi beklenmektedir.

Türkiye'nin gerçekleştireceği ham yağ ihracatının %14 artış miktarıyla 2 bin 500 tona çıkacağı, soya rafine yağı ihracatının ise %51 oranında azalarak yaklaşık bin tona düşeceği tahmin edilmektedir. Türkiye'nin gerçekleştirdiği soya küsperi ihracatının ise, %13 oranında bir düşüş ile 8 bin tona gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Soya fiyatlarında artış olacağı tahmin ediliyor

2011 yılında Türkiye’de gerçekleşen ortalama soya üretici fiyatları 0,90 TL/Kg’dır. Ocak ayı itibariyle 0,80 TL/Kg olan soya üretici fiyatları bu aydan sonra yükselme eğilimine geçmiş Haziran ayında 0,86 TL/Kg’a gerilemiştir. Temmuz ayında tekrar yükselmeye başlayan soya üretici fiyatları Aralık ayı itibariyle 0,92 TL/Kg’a çıkmıştır.

Şekil 13. Türkiye Soya Fasulyesi Üretici Fiyatları (TL/Kg) (2011)

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE’DE ÖNGÖRÜ: 2011/2012

Soya üretiminde artış öngörülüyor

2012 yılında Çukurova Bölgesi’nde pamuk veriminin beklenenden daha düşük olması sonucunda çiftçiler soya ve mısıra geri dönüş yaptılar (Sirtioğlu, 2012). 2012/13 sezonunda Türkiye soya üretiminin bir önceki sezona göre %13 artarak 102 milyon tondan 115 milyona çıkacağı öngörülmektedir. Türkiye’de yağlı tohumlar içerisinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın soyaya verdiği destekte üretim artışına neden olmuştur.

Soya ticaretinde azalma olacağı öngörülüyor

2012/13 sezonunda Türkiye’nin soya ithalatının bir önceki sezona göre %18 oranında azalarak 1.250 bin tona yükseleceği öngörülmektedir. TÜİK’in 2012 yılı 8 aylık tahminlerine göre 2011 yılında ABD’den yaptığı soya ithalatını %61 oranında düşüren Türkiye, 2012 yılında ABD’den yapacağı ithalatı %60 artıracığı, Türkiye’nin soya ithalatını gerçekleştirdiği diğer önemli bir ülke olan Brezilya’dan 2012 yılında yapacağı ithalatı 2011 yılına göre %97 oranında düşüreceği öngörülmektedir.

2012/13 sezonunda Türkiye’nin soya küspesi ithalatının önceki sezona göre %27 artarak 950 bin tona çıkacağı öngörülmektedir. Soya küspesindeki ithalat artışı iç talebin yüksek olması, AB’nin soya ithalat vergisini düşürmesi

ve Güney Amerika’daki arzdan kaynaklanmaktadır (Sirtioğlu, 2012).

Türkiye’nin 2012 yılı 8 aylık yapmış olduğu toplam soya küspesi ithalatının %26’sı Arjantin’den, %22’sini Almanya’dan ve %20’sini ABD’den ithal etmiştir. 2012 yılı 8 aylık dönemde Türkiye’nin yapmış olduğu soya küspesi ihracatı ise 3 bin tondur.

Biyogüvenlik yasasının GDO’lu soyanın endüstriyel ve gıda kullanımını yasaklaması ve yem olarak kullanımını sınırlandırılması nedeniyle soya küspesi ve soya yağı üretimi olumsuz olarak etkileyeceği tahmin edilmektedir. Son yıllarda Türkiye’de ithal edilen soya fasulyesi büyük çoğunlukla tam yağlı (full fat) olarak kanatlı hayvan yemlerinde kullanılırken, ithalatın ancak % 30’luk kısmı işlenerek soya yağı gıda, yem ve boya vb. sanayinde kullanılmaktaydı. Ancak 2010 yılında Biyogüvenlik Kanunu ve yönetmeliği yürürlüğe girmesinden sonra GDO’lu soya fasulyeler yem amaçlı ithal edildiğinden diğer bir ifade ile GDO’lu soya yağının gıdada kullanımına izin verilmediğinden 2011 yılında soya fasulyesi kırma işlemi büyük ölçüde düşmüştür. GDO’lu soya yağının gıda olarak kullanımına izin verilmediği müddetçe kırma işleminin daha da düşeceği öngörülmektedir.

SOYA POLİTİKALARI

1973-1974 Çukurova Bölgesi'nde yurt dışından temin edilen çeşitler alternatif olarak ücretsiz dağıtılmıştır. 1994 yılı destekleme kapsamından çıkarılan soya 1981 yılında tekrara destekleme kapsamına alınmıştır.

Türkiye'de soya fasulyesi uzun yıllardır hem 2. ürün üretimini teşvik için hem de bitkisel yağ açığını giderebilmek amacıyla devlet destekleme alımları kapsamına dahil edilmiştir. Ancak 1994 yılında ekonomik istikrar tedbirleri çerçevesinde destekleme kapsamından çıkarılmıştır. 1995 yılında imzalanan GATT anlaşması çerçevesinde Türkiye, ithalatta tüm tarife dışı engelleri kaldırarak tek vergiyi (G.V.) taahhüt etmiş ve bu

vergi oranlarını soya fasulyesinde %30 ve soya yağında %40 olarak belirtmiştir. Ancak 10 yıl içinde bu vergi oranı azaltılarak 2010 yılında soya fasulyesinde %8 ve soya yağında %31,2 G.V. oranı taahhüt edilmiştir. Tarımda başlatılan yapısal reformlar ve destekleme yöntemlerindeki değişiklikler kapsamında; hem birliklerin dünya fiyatından ürün almasını sağlamak, hem de üreticiye yüksek fiyat vermek amacıyla 1999 yılı ürünü soya fasulyesinde uygulanmaya başlanan prim sistemi halen devam etmektedir. 2012 yılı için soyaya verilen Fark Ödemesi desteği 50 Krş/Kg'dır.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Dünyada Başlıca Yağlı Tohumların Arzı ve Dağılımı (Milyon Ton)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
ÜRETİM				
Soya Fasulyesi	261,09	264,74	237,09	258,13
Kanola	60,96	60,55	60,93	61,28
Pamuk Çiğidi	38,91	43,56	46,54	43,03
Yerfıstığı	33,72	35,98	35,32	36,35
Ayçiçeği	32,18	33,31	39,15	34,82
Palm Çekirdeği	12,22	12,55	13,1	13,79
Hindistan Cevizi	5,88	6,02	5,54	5,66
TOPLAM ÜRETİM	444,96	456,71	437,67	453,06
İTHALAT				
Soya Fasulyesi	86,84	88,81	90,83	91,78
Kanola	10,73	10,4	12,69	12,46
Yerfıstığı	1,97	2,22	2,18	2,14
Ayçiçeği	1,48	1,56	1,96	1,53
Pamuk Çiğidi	0,57	0,86	0,86	0,96
Hindistan Cevizi	0,10	0,14	0,13	0,13
Palm Çekirdeği	0,04	0,04	0,04	0,04
TOPLAM İTHALAT	101,73	104,03	108,69	109,04
İHRACAT				
Soya Fasulyesi	92,86	92,64	90,07	93,74
Kanola	10,79	10,85	12,75	12,34
Yerfıstığı	2,42	2,84	2,59	2,65
Ayçiçeği	1,56	1,79	1,86	1,44
Pamuk Çiğidi	0,59	0,97	0,91	1,03
Hindistan Cevizi	0,12	0,12	0,11	0,11
Palm Çekirdeği	0,02	0,02	0,02	0,02
TOPLAM İHRACAT	108,36	109,23	108,31	111,33
İŞLENEN				
Soya Fasulyesi	209,20	221,63	225,43	226,91
Kanola	56,67	59,49	60,77	60,22
Pamuk Çiğidi	30,34	32,54	34,52	33,64
Ayçiçeği	29,58	29,68	35,7	32,01
Yerfıstığı	14,80	15,88	16,36	16,12
Palm Çekirdeği	12,30	12,41	12,92	13,68
Hindistan Cevizi	5,81	6,09	5,61	5,66
TOPLAM İŞLENEN	358,70	377,72	391,31	388,24
BİTİŞ STOKLARI				
Soya Fasulyesi	61,15	70,26	53,65	53,1
Kanola	8,82	6,97	4,5	3,35
Yerfıstığı	1,42	1,53	0,99	1,5
Ayçiçeği	2,00	1,8	1,58	1,05
Pamuk Çiğidi	0,66	1,18	1,57	0,97
Palm Çekirdeği	0,15	0,19	0,27	0,27
Hindistan Cevizi	0,31	0,24	0,16	0,16
TOPLAM STOKLAR	74,51	82,17	62,72	60,40

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 2. Dünyada Başlıca Bitkisel Yağların Arzı ve Dağılımı (Milyon Ton)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
ÜRETİM				
Palm Yağı	45,87	47,95	49,97	52,27
Soya Yağı	38,82	41,34	42,19	42,32
Kanola Yağı	22,43	23,57	24,04	23,84
Ayçiçek Yağı	12,11	12,21	14,69	13,10
Palm Çekirdeği Yağı	5,50	5,56	5,76	6,09
Yerfıstığı Yağı	4,74	5,10	5,24	5,17
Pamuk Çiğidi Yağı	4,60	4,96	5,26	5,10
Hindistan Cevizi Yağı	3,63	3,83	3,56	3,52
Zeytinyağı	3,05	3,25	3,31	2,94
TOPLAM ÜRETİM	140,75	147,77	154,02	154,35
İTHALAT				
Palm Yağı	35,32	35,88	38,00	39,55
Soya Yağı	8,63	9,25	7,80	7,95
Ayçiçek Yağı	3,71	3,61	5,29	5,41
Kanola Yağı	2,91	3,30	3,81	3,62
Palm Çekirdeği Yağı	2,40	2,42	2,57	2,76
Hindistan Cevizi Yağı	2,29	1,78	1,82	1,82
Zeytinyağı	0,54	0,57	0,59	0,64
Yerfıstığı Yağı	0,19	0,20	0,17	0,19
Pamuk Çiğidi Yağı	0,07	0,05	0,07	0,06
TOPLAM İTHALAT	56,06	57,06	60,12	62,00
İHRACAT				
Palm Yağı	35,75	36,76	38,77	40,33
Soya Yağı	9,14	9,57	8,36	8,39
Ayçiçek Yağı	4,49	4,58	6,38	5,81
Kanola Yağı	2,75	3,45	3,87	3,81
Palm Çekirdeği Yağı	2,62	2,81	2,85	3,12
Hindistan Cevizi Yağı	2,17	1,72	1,78	1,76
Zeytinyağı	0,70	0,78	0,77	0,77
Yerfıstığı Yağı	0,19	0,17	0,16	0,21
Pamuk Çiğidi Yağı	0,11	0,14	0,21	0,14
TOPLAM İHRACAT	57,92	59,98	63,15	64,34
TÜKETİM				
Palm Yağı	44,91	47,14	49,38	51,55
Soya Yağı	38,15	40,72	41,8	43,07
Kanola Yağı	22,51	23,46	23,64	23,99
Ayçiçek Yağı	11,56	11,47	12,99	13,23
Palm Çekirdeği Yağı	5,06	5,26	5,62	5,75
Yerfıstığı Yağı	4,88	5,11	5,26	5,17
Pamuk Çiğidi Yağı	4,60	4,76	5,14	5,10
Hindistan Cevizi Yağı	3,96	3,81	3,78	3,75
Zeytinyağı	2,95	3,00	3,03	3,05
TOPLAM TÜKETİM	138,58	144,73	150,64	154,66
BİTİŞ STOKLARI				
Palm Yağı	5,35	5,28	5,10	5,04
Soya Yağı	3,28	3,57	3,41	2,21
Ayçiçek Yağı	1,49	1,26	1,87	1,34
Kanola Yağı	1,24	1,21	1,55	1,22
Palm Çekirdeği Yağı	0,90	0,82	0,69	0,66
Zeytinyağı	0,59	0,64	0,74	0,51
Hindistan Cevizi Yağı	0,57	0,66	0,48	0,31
Pamuk Çiğidi Yağı	0,16	0,28	0,27	0,18
Yerfıstığı Yağı	0,10	0,12	0,10	0,07
TOPLAM STOK	13,68	13,84	14,21	11,54

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 3. Dünyada Başlıca Küspelerin Arzı ve Dağılımı (Milyon Ton)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
ÜRETİM				
Hindistan Cevizi	1,92	2,02	1,86	1,88
Pamuk Çiğidi	13,81	14,84	15,74	15,24
Balık	4,32	4,55	4,70	4,73
Palm Çekirdeği	6,53	6,63	6,89	7,27
Yerfıstığı	5,79	6,22	6,41	6,34
Kanola	33,55	35,13	36,02	35,58
Soya Fasulyesi	164,95	174,76	178,45	179,08
Ayçiçeği	12,96	13,04	15,49	14,06
TOPLAM	243,83	257,19	265,56	264,18
İTHALAT				
Hindistan Cevizi	0,80	0,55	0,62	0,68
Pamuk Çiğidi	0,37	0,50	0,37	0,38
Balık	2,63	2,66	2,91	2,98
Palm Çekirdeği	4,30	4,56	4,72	4,86
Yerfıstığı	0,11	0,12	0,06	0,07
Kanola	3,63	4,99	5,12	5,23
Soya Fasulyesi	53,37	56,38	56,98	58,03
Ayçiçeği	3,49	3,88	5,57	4,60
TOPLAM	68,70	73,64	76,35	76,83
İHRACAT				
Hindistan Cevizi	1,07	0,59	0,59	0,58
Pamuk Çiğidi	0,37	0,39	0,40	0,38
Balık	2,27	2,49	2,61	2,65
Palm Çekirdeği	4,95	5,23	5,35	5,50
Yerfıstığı	0,12	0,15	0,11	0,11
Kanola	3,61	5,20	5,47	5,45
Soya Fasulyesi	55,59	58,87	59,12	60,3
Ayçiçeği	4,12	4,58	6,29	4,90
TOPLAM	72,10	77,50	79,94	79,87
TÜKETİM				
Hindistan Cevizi	1,93	1,90	1,88	1,95
Pamuk Çiğidi	13,75	14,95	15,71	15,31
Balık	4,7	4,75	5,00	5,07
Palm Çekirdeği	5,78	6,05	6,29	6,60
Yerfıstığı	5,79	6,20	6,36	6,29
Kanola	33,46	34,88	35,65	35,42
Soya Fasulyesi	160,94	169,98	176,04	178,64
Ayçiçeği	12,33	12,29	14,47	14,34
TOPLAM	238,68	251,00	261,4	263,62
BİTİŞ STOKLARI				
Hindistan Cevizi	0,05	0,13	0,14	0,18
Pamuk Çiğidi	0,16	0,16	0,16	0,09
Balık	0,21	0,18	0,18	0,17
Palm Çekirdeği	0,31	0,22	0,19	0,22
Yerfıstığı	0,06	0,04	0,04	0,04
Kanola	0,35	0,40	0,43	0,37
Soya Fasulyesi	6,65	8,94	9,22	7,38
Ayçiçeği	0,53	0,58	0,88	0,30
TOPLAM	8,32	10,65	11,24	8,75

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 4. AB (27)'de Başlıca Yağlı Tohumların Arz ve Tüketimi (Bin ton)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
ÜRETİM				
Kanola Tohumu	21.551	20.753	19.072	18.800
Soya Tohumu	836	1.090	1.288	1.100
Ayçiçeği Tohumu	6.905	6.943	8.280	7.000
Diğer	350	396	551	517
TOPLAM	29.642	29.182	29.191	27.417
İTHALAT				
Palm Yağı	5.438	4.639	5.200	5.400
Kanola Yağı	441	488	580	500
Soya yağı	550	907	500	500
Ayçiçek Yağı	938	768	1.000	1.150
Diğer	1.554	1.350	1.474	1.533
TOPLAM	8.921	8.152	8.754	9.083
ENDÜSTRİYEL TÜKETİM				
Palm Yağı	2.183	2.090	2.210	2.270
Kanola Yağı	7.190	6.972	7.000	6.890
Soya yağı	1.030	1.420	920	1.085
Ayçiçeği Yağı	300	220	250	260
Diğer	444	493	488	480
TOPLAM	11.147	11.195	10.868	10.985
GIDA AMAÇLI TÜKETİM				
Palm Yağı	2.750	2.500	2.550	2.550
Kanola Yağı	2.730	2.680	2.277	2.420
Soya yağı	1.287	1.227	1.160	1.100
Ayçiçeği Yağı	3.150	3.259	3.460	3.400
Diğer	2.952	2.929	2.982	2.987
TOPLAM	12.869	12.595	12.429	12.457

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 5. Dünya Soya Verileri (Milyon Ton)

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13*	
		Üretim				
Brezilya	57,80	69,00	75,50	66,50	81,00	
ABD	80,75	91,42	90,61	83,17	71,69	
Arjantin	32,00	54,50	49,00	41,00	55,00	
Çin	15,54	14,98	15,10	13,50	12,60	
Hindistan	9,10	9,70	9,80	11,00	11,40	
Paraguay	3,65	7,38	8,37	4,00	8,10	
Kanada	3,34	3,51	4,35	4,25	4,40	
Diğer	9,46	10,61	12,02	13,67	13,94	
Toplam	211,64	261,09	264,74	237,09	258,13	
		İthalat				
Çin	41,10	50,34	52,34	58,00	59,50	
AB-27	13,21	12,67	12,48	11,00	10,70	
Meksika	3,33	3,52	3,50	3,40	3,20	
Japonya	3,40	3,40	2,92	2,70	2,60	
Tayvan	2,22	2,47	2,45	2,25	2,20	
Endonezya	1,39	1,62	1,90	1,99	2,00	
Tayland	1,51	1,66	2,14	1,93	1,95	
Mısır	1,58	1,64	1,64	1,60	1,55	
Vietnam	0,18	0,23	0,92	1,15	1,23	
Güney Kore	1,17	1,20	1,24	1,06	1,10	
Diğer	8,31	8,09	7,28	5,75	5,75	
Toplam	77,39	86,84	88,81	90,83	91,78	
		İhracat				
Brazil	29,99	28,58	29,95	35,80	39,10	
ABD	34,82	40,80	40,85	37,01	28,71	
Arjantin	5,59	13,09	9,21	7,80	13,50	
Paraguay	2,28	5,66	6,70	3,10	5,40	
Kanada	2,02	2,25	2,91	2,88	2,95	
Diğer	2,20	2,50	3,02	3,48	4,08	
Toplam	76,89	92,86	92,64	90,07	93,74	
		Kırma				
Çin	41,04	48,83	55,00	59,90	63,90	
ABD	45,23	47,67	44,85	46,40	40,82	
Arjantin	31,24	34,13	37,61	36,00	38,20	
Brezilya	31,87	33,70	36,33	36,70	36,80	
AB-27	12,86	12,51	12,27	11,57	11,05	
Hindistan	7,20	7,40	9,60	10,00	10,00	
Meksika	3,47	3,60	3,63	3,55	3,42	
Rusya	1,50	1,95	2,17	2,40	2,56	
Paraguay	1,50	1,50	1,45	1,25	2,50	
Bolivya	1,44	1,52	1,99	2,07	2,18	
Tayvan	1,92	2,15	2,15	2,01	1,97	
Japonya	2,50	2,54	2,15	1,90	1,80	
Tayland	1,39	1,52	1,82	1,78	1,80	
Mısır	1,55	1,64	1,64	1,60	1,54	
Kanada	1,29	1,29	1,45	1,50	1,48	
Diğer	7,20	7,26	7,53	6,81	6,90	
Toplam	193,17	209,20	221,63	225,43	226,91	
		Bitiş Stokları				
Arjantin	16,59	22,28	22,87	18,47	20,12	
Brezilya	12,64	16,64	22,89	13,99	16,25	
Çin	7,56	13,26	14,56	14,91	11,74	
ABD	3,76	4,11	5,85	3,55	3,13	
Türkiye	0,41	0,70	0,64	0,44	0,43	
Diğer	2,75	4,17	3,44	2,28	1,42	
Toplam	43,71	61,15	70,26	53,65	53,10	

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Tablo 6. Dünya Soya K spesti Verileri (Milyon Ton)

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13*	
		�retim				
Çin	32,48	38,64	43,56	47,44	50,61	
ABD	35,47	37,84	35,61	37,42	32,39	
Arjantin	24,36	26,62	29,31	28,02	29,80	
Brezilya	24,70	26,12	28,16	28,44	28,52	
AB-27	10,13	9,88	9,68	9,12	8,71	
Hindistan	5,75	5,91	7,67	7,99	7,99	
Meksika	2,73	2,84	2,86	2,80	2,70	
Diğer	16,15	17,10	17,92	17,23	18,37	
Toplam	151,78	164,95	174,76	178,45	179,08	
		İthalat				
AB-27	20,99	20,73	21,71	21,20	21,90	
Endonezya	2,34	2,51	3,07	3,07	3,20	
Tayland	2,16	2,51	2,32	2,72	2,75	
Vietnam	2,53	2,88	2,55	2,43	2,34	
Japonya	1,81	2,11	2,21	2,25	2,25	
Filipinler	1,57	1,71	1,97	1,79	1,85	
Güney Kore	1,81	1,74	1,66	1,64	1,70	
İran	1,31	1,52	1,74	1,65	1,65	
Meksika	1,52	1,21	1,50	1,53	1,55	
Venezuela	0,90	1,06	0,98	1,17	1,19	
Diğer	14,59	15,39	16,68	17,54	17,66	
Toplam	51,53	53,37	56,38	56,98	58,03	
		İhracat				
Arjantin	24,03	24,91	27,62	26,92	30,10	
Brezilya	13,11	12,99	13,99	14,50	14,50	
ABD	7,71	10,12	8,24	8,62	6,17	
Hindistan	3,81	3,12	4,80	4,60	4,35	
Paraguay	1,08	1,12	1,07	0,90	1,84	
Diğer	3,12	3,33	3,15	3,58	3,35	
Toplam	52,85	55,59	58,87	59,12	60,30	
		Tüketim				
Çin	31,67	37,55	43,38	46,79	50,01	
AB-27	31,58	30,14	30,72	29,90	30,06	
ABD	27,90	27,80	27,49	29,03	26,49	
Brezilya	12,42	13,00	13,50	14,00	14,40	
Meksika	4,22	4,10	4,33	4,33	4,25	
Tayland	3,20	3,66	3,73	4,10	4,18	
Hindistan	1,98	2,57	2,90	3,35	3,80	
Japonya	3,84	3,90	3,84	3,80	3,68	
Vietnam	2,48	2,85	3,02	3,15	3,28	
Endonezya	2,38	2,53	2,73	2,91	3,05	
Rusya	1,65	1,87	2,18	2,37	2,35	
Güney Kore	2,46	2,42	2,34	2,27	2,28	
Mısır	1,45	1,69	2,03	2,11	2,18	
Kanada	2,19	2,00	2,01	2,14	2,09	
Filipinler	1,75	1,78	1,86	1,95	2,00	
Diğer	21,40	23,09	23,93	23,86	24,56	
Toplam	152,56	160,94	169,98	176,04	178,64	
		Bitiş Stokları				
Brezilya	1,93	2,16	2,89	2,88	2,55	
Arjantin	0,77	1,79	2,76	3,11	2,04	
Endonezya	65,00	45,00	0,38	0,54	0,69	
ABD	0,21	0,27	0,32	0,27	0,27	
AB-27	0,50	0,50	0,55	0,22	0,21	
Diğer	1,39	1,90	2,04	2,21	1,61	
Toplam	4,86	6,65	8,94	9,22	7,38	

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Tablo 7. Dünya Soya Yağı Verileri (Milyon Ton)

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13*
Üretim					
Çin	7,33	8,73	9,84	10,72	11,44
ABD	8,50	8,90	8,57	8,98	7,78
Arjantin	5,91	6,48	7,18	6,87	7,30
Brezilya	6,12	6,47	6,97	7,04	7,06
AB-27	2,35	2,28	2,24	2,11	2,02
Hindistan	1,29	1,33	1,72	1,79	1,79
Meksika	0,62	0,64	0,64	0,63	0,61
Diğer	3,78	4,01	4,19	4,05	4,33
Toplam	35,90	38,82	41,34	42,19	42,32
İthalat					
Çin	2,49	1,51	1,32	1,23	1,30
Hindistan	1,06	1,60	0,95	1,05	1,07
AB-27	0,79	0,55	0,91	0,50	0,50
Cezayir	0,37	0,40	0,52	0,49	0,46
Fas	0,35	0,38	0,40	0,39	0,39
Bangladeş	0,25	0,35	0,38	0,42	0,38
Venezuela	0,39	0,30	0,37	0,34	0,35
İran	0,38	0,28	0,70	0,32	0,33
Peru	0,27	0,35	0,32	0,32	0,33
Güney Kore	0,27	0,32	0,30	0,35	0,32
Diğer	2,45	2,59	3,10	2,41	2,53
Toplam	9,07	8,63	9,25	7,80	7,95
İhracat					
Arjantin	4,70	4,45	4,56	3,83	4,07
Brezilya	1,91	1,45	1,67	1,85	1,70
ABD	995,00	1,52	1,47	0,66	0,54
Paraguay	0,23	0,24	0,24	0,18	0,45
AB-27	0,40	0,39	0,46	0,56	0,35
Bolivya	0,22	0,23	0,30	0,32	0,34
Rusya	0,13	0,17	0,14	0,16	0,18
Diğer	0,57	0,68	0,74	0,81	0,77
Toplam	9,15	9,14	9,57	8,36	8,39
Tüketim					
Çin	9,49	10,44	11,11	11,77	12,66
ABD	7,38	7,17	7,62	8,26	7,98
Brazil	4,28	4,98	5,19	5,26	5,37
Arjantin	1,42	1,92	2,52	3,02	3,27
Hindistan	2,30	2,76	2,64	2,87	2,97
AB-27	2,74	2,41	2,74	2,14	2,24
Meksika	0,80	0,82	0,83	0,82	0,80
Mısır	0,56	0,49	0,67	0,34	0,55
Cezayir	0,37	0,40	0,50	0,50	0,48
Güney Kore	0,45	0,45	0,44	0,47	0,45
İran	0,66	0,58	0,65	0,56	0,44
Bangladeş	0,35	0,37	0,39	0,41	0,42
Fas	0,43	0,42	0,40	0,39	0,39
Venezuela	0,39	0,39	0,39	0,39	0,39
Japonya	0,56	0,51	0,43	0,39	0,37
Diğer	4,01	4,08	4,22	4,24	4,31
Toplam	36,17	38,15	40,72	41,80	43,07
Bitiş Stokları					
ABD	1,30	1,55	1,10	1,23	0,57
Çin	0,48	0,21	0,20	0,32	0,34
Brazil	0,21	0,29	0,40	0,33	0,32
Arjantin	0,87	0,20	0,30	0,32	0,28
Hindistan	0,10	0,26	0,29	0,26	0,15
Diğer	0,94	0,78	1,29	0,94	0,54
Toplam	3,12	3,28	3,57	3,41	2,21

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 8. Türkiye'nin Soya Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İthalatı (Ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Tohum	1.670	10.051	118.974	184.710	80.505	46.608	36.861	34.157	92.148	70.329	116.604	95.945	888.563
Ham Yağ	12.878	23.646	18.400	29.463	5.554	10.681	20.610	14.245	8.062	14.730	13.994	17.345	189.609
Rafine Yağ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	450	452
Küspe	165	2.346	3.072	36.504	3.170	22.104	20.530	5.034	39.390	45.191	37.994	16.786	232.287
2006/2007													
Tohum	60.127	140.958	110.898	131.765	129.554	83.528	75.316	76.970	37.618	140.786	153.366	75.994	1.216.881
Ham Yağ	39.533	26.403	25.129	16.918	3.241	10.947	6.409	3.946	1.153	4.165	1.353	2.794	141.991
Rafine Yağ	4.896	0	44.842	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49.738
Küspe	44.314	6.200	19.946	8.056	22.247	39.228	37.603	50.430	11.236	34.284	5.225	53.235	332.003
2007/2008													
Tohum	145.794	106.208	101.753	104.021	132.710	49.256	128.453	32.746	131.011	175.618	148.391	83.346	1.339.307
Ham Yağ	3.648	4.893	5.312	2.939	4.088	1.730	1.103	200	850	3.107	3.855	2.996	34.721
Rafine Yağ	0	0	0	0	400	0	300	0	600	0	0	175	1.475
Küspe	12.055	25.365	9.391	41.242	31.415	35.332	52.926	58.358	21.063	9.757	22.183	397	319.484
2008/2009													
Tohum	68.970	120.724	49.339	118.501	75.687	41.354	50.017	52.651	90.670	183.911	152.267	72.114	1.076.205
Ham Yağ	400	683	500	580	1.628	1.000	3.046	648	815	0	939	1.150	11.389
Rafine Yağ	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Küspe	29.043	45.011	25.083	28.987	31.727	51.746	20.872	15.854	46.290	37.872	39.994	34.947	407.425
2009/2010													
Tohum	79.015	41.084	17.171	117.632	199.636	140.670	134.464	16.837	235.723	265.836	126.646	273.554	1.648.268
Ham Yağ	0	0	2	950	206	6.583	0	1.220	0	0	3	0	8.965
Rafine Yağ	0	0	0	0	0	0,30	0	0	0	0	0,20	0	1
Küspe	15.996	48.297	40	8.199	39.648	27.089	343	75	2.110	37.341	29.632	54.379	263.149
2010/2011													
Tohum	234.288	97.310	24.694	6.407	11.736	104.242	138.533	83.140	144.643	107.040	163.587	235.021	1.350.642
Ham Yağ	0	134	700	850	395	6	0	0	1.007	0	0	12	3.104
Rafine Yağ	0	0,3	0	0	0	0	0	0,23	0,19	0	0	8,28	9
Küspe	114.375	79.686	7.574	16.116	7.898	26.922	50.707	60.411	52.530	100.324	50.155	38.755	605.454
2011/2012													
Tohum	54.925	97.271	50.550	107.081	88.978	91.631	22.796	114.907	95.060	160.708	118.293	54.318	1.056.519
Ham Yağ	5	0	4	1.012	22	11	17	17	0	95	33	0	1.217
Rafine Yağ	0,47	0	0	6,44	0	0,01	0	0,32	0,30	0,01	0	0,12	7,66
Küspe	41.858	49.587	25.092	37.404	76.190	113.030	129.028	54.931	81.643	93.582	134.482	53.732	890.560

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 9. Türkiye'nin Soya Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İthalatı (Bin Dolar)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Tohum	509	2,769	31,073	47,811	21,532	12,521	9,509	8,690	23,358	17,682	29,596	24,358	229,408
Ham Yağ	7,388	12,751	9,936	15,433	2,998	5,634	11,206	7,513	4,353	7,875	8,109	10,406	103,602
Rafine Yağ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	259	263
Küspe	96	621	800	8,797	801	5,802	5,839	1,295	8,955	10,105	8,763	3,921	55,794
2006/2007													
Tohum	15,201	36,640	29,066	36,644	35,733	22,862	21,915	25,078	12,148	45,117	51,824	25,136	357,365
Ham Yağ	22,770	15,181	14,762	9,900	1,890	6,980	3,928	2,337	924	2,636	1,087	2,284	84,678
Rafine Yağ	304	0	2,872	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,175
Küspe	9,865	1,512	4,993	2,002	5,847	10,486	10,705	14,626	3,259	8,832	1,402	14,913	88,443
2007/2008													
Tohum	49,232	38,466	40,349	41,795	55,909	26,114	70,896	18,949	72,009	96,549	90,247	49,419	649,935
Ham Yağ	3,078	4,434	4,986	2,809	4,252	1,561	1,069	300	1,294	4,388	5,675	4,094	37,941
Rafine Yağ	0	0	0	0	2	0	1	0	9	0	0	1	13
Küspe	3,302	7,336	3,171	14,295	13,329	15,326	25,055	28,404	9,757	4,586	9,709	316	134,587
2008/2009													
Tohum	40,677	59,835	21,676	45,619	29,900	15,839	19,492	20,809	38,249	80,099	70,028	34,126	476,350
Ham Yağ	594	952	709	834	2,116	1,427	2,742	642	848	0	911	948	12,722
Rafine Yağ	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Küspe	13,285	18,993	9,414	10,250	11,027	19,425	8,435	6,179	19,174	17,004	19,254	17,379	169,819
2009/2010													
Tohum	37,779	20,168	8,721	54,089	89,439	62,583	57,414	7,036	96,913	108,192	50,299	113,940	706,574
Ham Yağ	0	0	9	837	195	4,532	0	830	0	0	14	0	6,417
Rafine Yağ	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	2	0	5
Küspe	8,047	22,551	32	3,885	18,396	11,908	163	37	927	14,566	11,580	21,661	113,754
2010/2011													
Tohum	100,149	42,515	10,922	3,024	5,517	55,264	72,924	46,142	76,987	57,337	87,118	124,126	682,023
Ham Yağ	0	140	726	895	418	28	0	0	1,443	0	0	52	3,702
Rafine Yağ	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	25	30
Küspe	45,671	33,575	3,313	7,126	3,569	12,707	24,345	28,646	24,404	43,672	22,084	17,839	266,951
2011/2012													
Tohum	29,701	52,593	25,096	54,694	42,387	44,440	10,933	59,520	51,906	92,516	69,220	31,238	564,244
Ham Yağ	22	0	16	1,321	93	48	79	83	0	266	152	0	2,081
Rafine Yağ	3	0	0	20	0	0	0	3	2	0	0	1	29
Küspe	18,862	21,398	10,622	14,881	28,618	43,370	55,799	24,979	40,547	50,541	74,608	35,540	419,765

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 10. Türkiye'nin Soya Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Köspe İhracatı (Ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Tohum	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Ham Yağ	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61	105
Rafine Yağ	81	56	266	699	60	203	587	436	247	67	5	0	2,707
Köspe	497	1,110	1,084	1,437	1,350	1,641	1,127	2,150	1,220	1,703	0	2,200	15,518
2006/2007													
Tohum	0	1	25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	27
Ham Yağ	109	164	168	142	132	1,025	0	0	0	0	24	124	1,888
Rafine Yağ	502	1	31	212	175	3,456	675	188	211	507	153	421	6,531
Köspe	57	967	40	1,761	40	1,315	1,390	58	1,253	40	100	105	7,124
2007/2008													
Tohum	0	0	0	0	0	0	0	48	0	0	0	0	48
Ham Yağ	174	171	177	193	147	186	113	140	154	195	149	85	1,883
Rafine Yağ	200	217	675	1,074	420	646	703	255	332	442	436	193	5,594
Köspe	824	1,055	57	785	20	1,110	1,020	815	2,306	1,992	790	20	10,793
2008/2009													
Tohum	40	0	40	0	0	0	26	0	0	0	0	0	106
Ham Yağ	21	82	124	82	121	75	75	75	50	99	25	25	852
Rafine Yağ	102	357	588	383	25	187	214	107	28	249	1,209	135	3,584
Köspe	1,825	35	40	81	40	40	41	60	36	49	46	825	3,118
2009/2010													
Tohum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ham Yağ	74.16	25	24.86	99.04	49.56	174.8	77.62	75.36	49.92	124.8	124.92	125	1,025
Rafine Yağ	189.5	300.9	88.16	72.22	101.8	207.3	226.7	535.1	115.3	98.02	534.33	309.7	2,779
Köspe	1,748	118	25	0	0	0	1,000	0	0	0	2,306	1,151	6,348
2010/2011													
Tohum	0	0	0	0	0.5	0	1.98	0	0	0	0	0	2
Ham Yağ	190.8	125.1	176.1	226	100	175.8	226.3	240	172.9	147.8	198.27	189.1	2,168
Rafine Yağ	77.59	245.2	9.045	93.96	123.9	658.2	95.6	15.32	291.9	345.7	228.68	303.1	2,488.3
Köspe	2,084	0	0	0	0	0	1,175	1,175	1,200	1,200	1,213	1,200	9,247
2011/2012													
Tohum	0	0	0	0	1.1	0	4.005	1298	1500	0	0	0	2,804
Ham Yağ	220	240.8	213.5	221	110.8	531.6	255	172.2	83.85	74.7	134.59	216.1	2,474
Rafine Yağ	81.8	76.65	492.4	175.5	29.67	65.75	56.19	33.71	56.45	67.63	31.031	63.11	1,229.95
Köspe	1,200	1,250	0	730	1,200	0	3	20	0	0	1,472	2,208	8,083

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 11. Türkiye'nin Soya Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İhracatı (Bin Dolar)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Tohum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ham Yağ	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41	75
Rafine Yağ	65	47	229	565	57	170	482	353	200	52	4	0	2,224
Küspe	170	330	299	407	365	449	301	572	337	460	0	594	4,284
2006/2007													
Tohum	0	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10
Ham Yağ	76	119	115	95	92	711	0	0	0	0	16	83	1,308
Rafine Yağ	438	1	29	187	139	3,132	610	174	196	504	152	469	6,031
Küspe	35	263	30	565	30	393	424	29	372	30	55	58	2,284
2007/2008													
Tohum	0	0	0	0	0	0	0	35	0	0	0	0	35
Ham Yağ	128	180	205	232	181	262	180	235	259	347	264	156	2,628
Rafine Yağ	245	254	834	1,374	542	1,011	1,116	416	554	791	777	371	8,285
Küspe	297	478	36	361	18	510	523	348	1,168	1,033	411	15	5,198
2008/2009													
Tohum	22	0	22	0	0	0	11	0	0	0	0	0	55
Ham Yağ	28	115	129	80	114	70	67	70	48	100	25	25	871
Rafine Yağ	194	643	936	468	29	217	248	122	34	286	1,305	160	4,642
Küspe	930	22	26	51	36	36	34	51	31	44	42	408	1,711
2009/2010													
Tohum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ham Yağ	77	26	26	108	57	191	84	79	53	132	131	128	1,091
Rafine Yağ	223	319	106	85	115	243	260	657	132	116	602	364	3,223
Küspe	859	106	22	0	0	0	455	0	0	0	949	552	2,944
2010/2011													
Tohum	0	0	0	0	1.3	0.0	4.4	0	0	0	0	0	6
Ham Yağ	197	137	190	243	124	200	308	346	253	218	299	268	2,782
Rafine Yağ	105	283	15	146	187	1,119	171	27	486	584	399	506	4,028
Küspe	880	0	0	0	0	0	533	535	522	522	528	544	4,065
2011/2012													
Tohum	0	0	0	0	3	0	5	808	916	0	0	0	1,732
Ham Yağ	317	331	292	298	148	686	327	209	111	96	177	283	3,273
Rafine Yağ	143	126	859	268	46	106	92	52	89	119	53	106	2058.92
Küspe	534	505	0	285	474	0	2	10	0	0	985	1,573	4,368

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 12. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Fasulyesi İthalatı (Ton)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	555.617	637.161	456.282	456.202	659.850	791.742	305.343	490.020
ARJANTİN	207.235	33.260	445.804	520.071	87.158	103.059	129.528	67.588
BREZİLYA	188.731	169.638	99.938	125.812	12.972	203.505	318.940	9.607
İTALYA	0	0	0	0	13.114	1.222	0	0
KANADA	0	0	33.803	2.020	5.920	0	5.480	0
MOLDOVA	0	0	0	0	0	2.628	16.427	5.860
PARAGUAY	66.049	8.789	0	64.977	149.267	543.416	357.531	95.718
ROMANYA	29.995	36.020	14.695	0	0	0	5.682	0
UKRAYNA	73.969	131.976	141.821	49.150	45.262	60.583	158.260	76.284
URUGUAY	32.904	0	38.448	20.786	0	49.406	570	0
DİĞER	4	62	118	47	31	504	9	1.615
TOPLAM	1.154.504	1.016.906	1.230.909	1.239.065	973.574	1.756.065	1.297.769	746.692

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 13. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Fasulyesi İthalatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	152.024	167.751	147.291	224.642	290.117	346.603	168.029	270.575
ARJANTİN	63.001	42.368	154.014	279.409	42.117	43.339	68.601	35.378
BREZİLYA	54.968	0	33.623	73.982	4.814	82.778	168.983	5.524
İTALYA	0	0	0	0	6.877	660	0	0
KANADA	0	0	0	938	2.609	0	2.632	0
MOLDOVYA	0	0	0	0	0	1.330	8.445	2.497
PARAGUAY	21.507	2.159	0	34.741	64.740	220.416	191.354	47.926
ROMANYA	8.384	9.054	3.975	0	0	0	2.890	0
UKRAYNA	19.289	35.124	45.124	23.013	18.005	25.593	76.238	39.348
URUGUAY	9.357	0	12.918	11.138	0	21.589	308	912
DİĞER	4	8.342	12.712	37	19	12	19	402.161
TOPLAM	328.534	264.798	409.657	647.900	429.298	742.320	687.498	402.161

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 14. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Fasulyesi Ham Yağı İthalatı (Ton)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	41	2.586	2.041	0	2.553	3	2.046	134
ALMANYA	3	3.220	0	0	0	0	0	0
ARJANTİN	72.955	133.631	26.875	10.880	4.301	0	0	0
BREZİLYA	18.390	43.180	9.938	4.138	0	6.300	0	0
İSPANYA	47.016	15.171	6.869	0	0	20	0	0
İSRAİL	0	0	0	0	1.329	1.684	395	0
İTALYA	12.069	0	0	0	0	0	0	0
PORTEKİZ	25.397	5.323	697	976	0	600	0	0
ROMANYA	9.133	6.117	2.770	0	0	0	0	0
UKRAYNA	0	0	0	0	950	1.089	0	0
YUNANİSTAN	5.994	2.977	1.609	4.098	1.045	0	0	0
DİĞER	0	1.000	0	0	0	0	0	63
TOPLAM	190.998	213.205	50.799	20.092	10.178	9.696	2.441	197

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 15. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Ham Yağı İthalatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	141	1.631	1.470	0	2.035	14	2.882	566
ALMANYA	4	1.921	0	1	0	0	0	0
ARJANTİN	39.264	73.966	19.585	13.690	5.430	0	0	0
BREZİLYA	9.571	24.515	6.430	4.356	0	4.182	0	0
İSPANYA	26.509	9.358	5.956	0	0	13	0	0
İSRAİL	0	0	0	0	1.288	1.761	418	0
İTALYA	6.884	0	0	0	0	0	0	0
PORTEKİZ	14.162	3.294	454	1.461	0	390	0	0
ROMANYA	5.562	3.759	2.192	0	0	0	0	0
UKRAYNA	0	0	0	0	837	971	0	0
YUNANİSTAN	3.367	1.668	1.285	6.214	891	0	0	0
DİĞER	0	594	0	0	0	0	0	157
TOPLAM	105.464	120.706	37.372	25.722	10.481	7.331	3.300	723

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 16. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Ham Yağı İhracatı (Ton)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ALMANYA	0	0	19	0	0	0	0	0
AZERBAYCAN	0	0	0	142	0	0	0	3
IRAK	0	0	0	0	0	0	164	228
İRAN	0	0	0	0	0	0	20	0
K.K.TÜRK.CUM.	618	644	2.001	1.324	766	1.520	2.161	1.349
YUNANİSTAN	0	0	0	10	0	0	0	0
DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	618	644	2.020	1.476	766	1.520	2.345	1.580

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 17. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Ham Yağı İhracatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ALMANYA	0	0	12	0	0	0	0	0
AZERBAYCAN	0	0	0	274	0	0	236	12
IRAK	0	0	0	0	0	0	0	0
İRAN	0	0	0	0	0	0	43	306
K.K.TÜRK.CUM.	448	447	1.635	1.937	756	1.622	2.974	1.719
YUNANİSTAN	0	0	0	25	0	0	0	0
DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	448	447	1.647	2.236	756	1.622	3.253	2.037

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 18. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Rafine Yağı İhracatı (Ton)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	60	46	0	66	19	0	0	0
AFGANİSTAN	0	0	0	0	0	416	0	0
ALMANYA	0	24	0	0	23	0	0	0
AVUSTURALYA	0	0	1	40	31	28	12	13
AZERBAJCAN	0	0	0	1	0	0	9	0
BENİN	0	0	0	0	4	3	0	0
BELÇİKA	0	0	0	0	4	0	0	0
BOSNA-HERSEK	0	0	21	41	0	0	0	0
BULGARİSTAN	0	0	0	0	17	14	2	0
BURMA	0	0	0	0	0	0	0	7
CEZAYİR	0	0	0	173	0	0	0	0
DANİMARKA	4	0	0	1	0	0	0	0
DOMİNİK	0	0	0	0	47	0	14	0
TOP.EGE SER.BÖLGE	0	0	1	1	0	0	0	0
ENDONEZYA	0	0	0	0	18	8	18	0
ERİTRE	0	0	0	0	0	0	775	0
ETİOPYA	1056	1366	2941	1051	61	254	225	1
FAS	0	0	0	0	0	0	0	1
FİLİPİNLER	0	0	0	0	20	41	0	20
FİLİSTİN	0	0	0	273	0	0	0	0
GANA	0	0	11	8	20	0	0	0
GÜRCİSTAN	107	24	56	400	0	4	0	0
HAİTİ	0	0	0	58	213	91	0	0
GRENADA	0	0	0	0	43	5	14	0
HİNDİSTAN	0	0	0	0	11	0	0	0
HOLLANDA	0	0	0	29	98	96	292	224
HONDURAS	0	0	0	0	898	0	0	0
IRAK	368	23	1	22	0	378	0	0
İNGİLTERE	0	1	0	2	3	2	0	0
İRAN	0	0	0	0	0	0	55	0
İSRAİL	71	549	1484	632	666	481	854	21
İSVEÇ	0	0	0	6	9	0	0	0
K.K.TÜRK.CUM.	20	13	7	13	1	201	0	
KANADA	0	3	0	0	0	0	242	97
Kes Ülke ve Bölge	0	0	0	0	0	0	2	0
KONGO	0	0	0	0	3	0	7	0
JAPONYA	0	0	245	1055	0	0	0	0
LAOS	0	0	0	0	0	0	18	0
LİBYA	0	0	0	152	0	0	0	0
LÜBNAN	0	3	0	69	204	43	0	0
MALEZYA	0	0	0	0	9	4	0	2
MALAVİ	544	0	0	0	0	0	0	0
MALİ	0	0	0	0	16	0	0	0
MALTA	0	0	0	0	16	0	0	0
MISIR	2	3	0	0	0	0	0	0
MORİTONYA	0	0	0	187	58	0	0	0
NORVEÇ	30	97	163	146	79	148	142	13
PAKİSTAN	180	0	0	26	0	0	0	0
PANAMA	0	0	0	49	69	178	204	
RUSYA FED.	48	0	0	0	0	0	0	0
SİNGAPUR	0	0	0	4	34	1	0	0
SURİYE	186	0	0	53	0	0	0	0
SUDAN	0	196	3019	231	0	0	0	0
SRİLANKA	0	0	0	0	0	2	5	6
TACİKİSTAN	0	0	0	5	0	0	0	0
TANZANYA	0	0	0	40	0	0	0	0
TRİNİDAD VE TOBAGO	0	0	0	20	0	0	0	0
UKRAYNA	2	5	1	0	0	0	0	0
ÜRDÜN	0	0	0	0	0	151	0	0
YEMEN	0	0	0	24	57	0	0	0
DİĞER	14	20	1	5	72	6	0	0
TOPLAM	2.692	2.373	7.952	4.883	2.823	2.555	2.889	404

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 19. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Rafine Yağı İhracatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	49	16	0	132	24	0	0	0
AFGANİSTAN	0	0	0	0	0	464	0	0
ALMANYA	0	3	0	0	35	0	0	0
AVUSTURALYA	0	0	2	75	36	34	19	21
AZERBAYCAN	0	0	0	3	0	0	22	0
BENİN	0	0	0	0	6	5	0	0
BELÇİKA	0	0	0	0	6	0	0	0
BOSNA-HERSEK	0	0	28	57	0	0	0	0
BULGARİSTAN	0	0	0	0	20	18	3	0
BURMA	0	0	0	0	0	0	0	12
CEZAYİR	0	0	0	328	0	0	0	0
DANİMARKA	4	0	0	1	0	0	0	0
DOMİNİK	0	0	0	0	60	0	27	0
TOP.EGE SER.BÖLGE	0	0	1	3	0	0	0	0
ENDONEZYA	0	0	1	0	21	10	34	0
ETİOPYA	876	1.113	3.029	1.666	76	329	422	0
ERİTRE	0	0	0	0	0	0	1.368	0
FAS	0	0	0	0	0	0	0	1
FİLİPİNLER	0	0	0	24	44	0	0	29
FİLİSTİN	0	0	0	379	0	0	0	0
GANA	0	0	15	11	28	0	0	0
GÜRCİSTAN	95	25	56	739	0	6	0	0
HAİTİ	0	0	0	109	216	99	0	0
GRENADA	0	0	0	0	50	7	26	0
HİNDİSTAN	0	0	0	0	13	0	0	0
HOLLANDA	0	0	0	40	124	133	497	369
HONDURAS	0	0	0	0	946	0	0	0
IRAK	334	42	0	66	0	426	0	0
İNGİLTERE	0	0	1	3	3	3	0	0
İRAN	0	0	0	0	0	0	89	0
İSRAİL	59	473	1.719	883	760	581	1.333	31
İSVEÇ	0	0	0	10	11	0	0	0
K.K.TÜRK.CUM.	18	11	10	25	1	221	0	0
KANADA	0	2	0	0	0	0	420	165
Kes Ülke ve Bölge	0	0	0	0	0	0	3	0
KONGO	0	0	0	0	4	0	11	0
JAPONYA	0	0	277	1.649	0	0	0	0
LAOS	0	0	0	0	0	0	28	0
LİBYA	0	0	0	253	0	0	0	0
LÜBNAN	0	3	0	119	228	52	0	0
MALEZYA	0	0	0	0	10	5	0	2
MALAVİ	441	0	0	0	0	0	0	0
MALİ	0	0	0	0	17	0	0	0
MALTA	0	0	0	0	18	0	0	0
MISIR	3	5	0	0	0	0	0	0
MORİTONYA	0	0	0	271	60	0	0	0
NORVEÇ	26	81	182	254	98	203	241	21
PAKİSTAN	144	0	0	35	0	0	0	0
PANAMA	0	0	0	101	80	224	322	0
SİNGAPUR	0	0	0	4	34	1	0	0
RUSYA FED.	66	0	0	0	0	0	0	0
SURİYE	147	0	0	75	0	0	0	0
SUDAN	0	174	2.758	409	0	0	0	0
SRİLANKA	0	0	0	0	0	2	8	9
TACİKİSTAN	0	0	0	9	0	0	0	0
TANZANYA	0	0	0	64	0	0	0	0
TRİNİDAD VE TOBAGO	0	0	0	0	22	0	0	0
UKRAYNA	5	7	2	0	0	0	0	0
ÜRDÜN	0	0	0	0	0	165	0	0
YEMEN	0	0	0	44	57	0	0	0
DİĞER	15	17	0	6	39	3	0	0
TOPLAM	2.282	1.972	8.081	7.847	3.147	2.991	4.873	661

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay toplamıdır.

Ek Tablo 20. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Küşesi İthalatı (Ton)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	297.960	103.579	132.867	113.451	221.536	114.401	120.410	150.902
ALMANYA	0	0	0	0	0	6.946	100.304	162.346
ARJANTİN	172.922	115.349	180.664	212.912	98.378	220.732	195.937	194.978
AZERBAYCAN	0	0	0	0	0	20	0	0
BENİN	0	0	0	0	0	1.409	0	0
BULGARİSTAN	0	0	0	0	0	0	1.905	0
BREZİLYA	40.113	23.014	9.089	10.252	11.799	1.340	9.052	0
ÇİN	0	0	100	624	420	120	51	76
Fransa	0	0	0	0	0	0	0	10.664
HİNDİSTAN	0	0	0	0	7.944	27.446	36.548	51.155
HOLLANDA	901	1.524	2.925	2.425	2.272	640	9.933	7.680
İNGİLTERE	0	0	0	0	6	27	78	44
İSPANYA	0	0	0	0	9.457	29.408	51.150	158.213
İSRAİL	25	0	0	0	0	0	0	0
İSVİÇRE	0	0	0	0	0	0	4.058	0
PARAGUAY	0	25.249	0	19.892	0	0	0	0
ROMANYA	0	0	0	0	20	5.750	11.621	0
SİRBİSTAN	0	0	0	0	0	130	597	561
URUGUAY	0	0	15.895	0	0	0	0	0
DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	511.921	268.715	341.540	359.556	351.832	408.369	541.644	736.619

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay

Ek Tablo 21. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Küşesi İthalatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
ABD	75.399	26.332	38.867	52.350	95.034	48.031	54.052	62.638
ALMANYA	0	0	0	0	0	3.284	48.283	87.390
ARJANTİN	47.027	25.511	50.948	89.455	41.947	86.924	82.397	80.693
AZERBAYCAN	0	0	0	0	0	2		
BENİN	0	0	0	0	0	635		
BULGARİSTAN	0	0	0	0	0		892	
BREZİLYA	11.406	5.242	2.497	4.825	5.082	1.112	3.809	
ÇİN	0	0	46	483	254	79	58	68
FRANSA								5.819
HİNDİSTAN	0	0	0	0	3.676	12.164	17.119	25.525
HOLLANDA	521	893	1.631	1.702	1.812	495	4.647	4.448
İNGİLTERE	0	0	0	0	6	26	76	45
İSPANYA	0	0	0	0	4.568	12.992	23.568	86.991
İSRAİL	14	0	0	0	0	0		
İSVİÇRE	0	0	0	0	0	0	1.906	
PARAGUAY	0	5.874	0	9.610	0	0		
ROMANYA	0	0	0	0	13	3.088	5.791	
SİRBİSTAN	0	0	0	0	0	92	431	387
URUGUAY	0	0	4.186	0	0	0		
DİĞER	0	0	0	0	0	0		
TOPLAM	134.367	63.852	98.175	158.425	152.392	168.924	243.029	354.002

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay

Ek Tablo 22. Ülkelere Göre Türkiye'nin Soya Küspesi İhracatı Miktar ve Değeri

Ulke adı	2009		2010		2011		2012*	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
	Ton	Bin \$	Ton	Bin \$	Ton	Bin \$	Ton	Bin \$
Azerbeycan	0	0	0	0	50	25	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	11	9
Kazakistan	21	19	0	0	0	0	0	0
Türkmenistan	483	425	0	0	0	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	2.523	1.225	6.541	2.836	9.563	4.199	3.047	1.700
Irak	0	0	0	0	730	285	1.125	829
İran	0	0	0	0	0	0	700	495
Pakistan	0	0	0	0	0	0	20	10
TOPLAM	3.027	1.669	6.541	2.836	10.343	4.508	4.903	3.044

Kaynak: TEPGE tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır.

*2012 yılı ilk 8 ay

Ek Tablo 23. Yıllar İtibariyle Türkiye Soya Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıllar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2003	0,38	0,40	0,41	0,40	0,42	0,40	0,40	0,39	0,39	0,35	0,40	0,44
2004	0,44	0,42	0,47	0,45	0,46	0,46	0,49	0,48	0,47	0,44	0,45	0,45
2005	0,47	0,47	0,47	0,48	0,49	0,49	0,49	0,48	0,48	0,47	0,47	0,43
2006	0,44	0,43	0,44	0,43	0,44	0,44	0,47	0,46	0,44	0,44	0,45	0,44
2007	0,44	0,44	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,50	0,56	0,59
2008	0,56	0,59	0,53	0,57	0,48	0,48	0,48	0,51	0,67	0,62	0,62	0,63
2009	0,63	0,63	0,61	0,63	0,62	0,73	0,73	0,73	0,65	0,68	0,74	0,86
2010	0,78	0,80	0,80	0,76	0,79	0,83	0,76	0,76	0,76	0,86	0,85	0,86
2011	0,80	0,88	0,89	0,90	0,90	0,86	0,90	0,91	0,99	0,91	0,90	0,92
2012	0,90	0,92	0,91	0,97	1,06	1,06	1,06	1,20	1,19	1,12	-	-

Kaynak:TÜİK

Ek Tablo 24. Türkiye'de İllere Göre Çiftçi Eline Geçen Soya Fiyatları (TL/Kg)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
ADANA													
2007	0.43	0.42	0.42	-	-	-	-	-	0.50	0.51	0.51	0.51	0.47
2008	0.50		0.50	0.50	0.50	0.50	0.60	0.60	0.64	0.59	0.62	0.63	0.56
2009	0.60	0.60	0.61	0.64	0.61		0.66	0.72	0.83	0.67	0.81	0.89	0.69
2010	0.83	0.90	0.78	0.78	0.90	1.00	0.98	1.04	0.95	0.95	0.96	0.78	0.90
2011	0.80	0.76	0.91	0.91	0.88	0.87	0.87	0.87	0.95	0.89	0.88	0.89	0.87
K.MARAS													
2007	0.43	0.43	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	0.49	0.55	0.58	0.46
2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.65	0.66	-	0.66
2009	-	-	0.67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.67
2010	0.43	0.43	0.44	0.44	0.45	0.46	0.46	0.49	0.54	0.55	0.56	0.57	0.48
2011	0.83	0.82	0.84	0.90	0.88	0.86	0.87	0.87	0.86	0.84	-	-	0.86
KONYA													
2007	0.49	0.50	0.51	0.51	0.51	0.51	0.51	0.51	0.51	0.57	0.63	0.67	0.54
2008	0.59	0.60	0.56	0.59	0.58	0.56	0.56	0.55	0.58	0.61	0.62	0.61	0.58
2009	0.70	0.70	0.70	0.70	0.70	-	-	-	-	-	-	-	0.70
2010	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90
MERSİN													
2007	0.50	-	-	-	-	0.50	-	-	-	0.56	0.56	0.66	0.56
2008	0.61	0.61	-	-	-	-	-	-	-	-	0.65	-	0.62
2009	0.60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.80	1.00	0.80
2010	0.91	-	-	-	-	-	-	-	-	0.75	0.76	0.80	0.81
2011	0.88	0.97	-	0.90	-	1.00	-	-	0.97	0.85	1.10	0.85	0.94
SAMSUN													
2007	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.55	0.55	0.47
2008	0.55	0.55	0.55	0.55	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.59	0.60	0.59
2009	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.75	0.75	0.65	0.65	0.64
2010	0.65	0.70	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.70	0.70	0.70	0.73
2011	0.70	0.70	0.70	0.70	0.70	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.84	0.84	0.74

Kaynak: TÜİK (2012)

Ek Tablo 25. Dünya Soya Fasulyesi Fiyatları (\$/ton)

Üretim Sezonu	ABD Çiftlik Fiyatı	Brezilya (FOB)	Arjantin (FOB)	Rotterdam (CIF)
2000/01	167	180	175	200
2001/02	170	183	179	203
2002/03	209	217	221	267
2003/04	291	277	285	323
2004/05	217	232	228	277
2005/06	205	228	227	261
2006/07	254	279	279	335
2007/08	414	472	469	550
2008/09	368	403	392	421
2009/10	354	390	395	429
2010/11	545	508	511	549
2011/12	484	535	522	552
Ekim	430	464	475	503
Kasım	430	452	457	486
Aralık	423	449	448	474
Ocak	437	468	468	498
Şubat	448	487	482	512
Mart	478	521	512	543
Nisan	503	555	546	575
Mayıs	514	546	537	573
Haziran	511	556	539	567
Temmuz	566	669	631	662
Ağustos*	584	713	647	684

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Ek Tablo 26. Dünya Soya Yağı Fiyatları (\$/ton)

Üretim Sezonu	ABD	Brezilya (FOB)	Arjantin (FOB)	Rotterdam (CIF)
2000/01	311	295	295	336
2001/02	363	376	376	412
2002/03	486	489	491	534
2003/04	661	567	542	633
2004/05	507	466	471	545
2005/06	516	474	467	573
2006/07	684	673	667	771
2007/08	1.147	1.190	1.191	1.327
2008/09	709	740	741	826
2009/10	793	848	829	924
2010/11	1173	1210	1211	1306
2011/12	1.141	1.155	1.161	1.236
Ekim	1140	1118	1129	1220
Kasım	1.134	1.124	1.136	1.217
Aralık	1.106	1.100	1.111	1.204
Ocak	1.124	1.112	1.133	1.218
Şubat	1154	1169	1175	1255
Mart	1178	1180	1190	1287
Nisan	1.212	1.241	1.245	1.310
Mayıs	1118	1142	1150	1218
Haziran	1.073	1.112	1.113	1.180
Temmuz	1.146	1.192	1.188	1.239
Ağustos*	1.161	1.214	1.199	1.252

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, Eylül 2012

* Tahmin

Kaynaklar

- Anonim, 2011. U.S. International Trade Commission, China's Agricultural Trade: Competitive Conditions and Effects on U.S. Exports Investigation No.
- Bayer, R., Yılmaz, M. 2004. Türkiye’de Soya Fasulyesi ve Önemi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. BYSD (<http://www.bysd.org.tr/>).
- FAO, Commodities And Trade Division, The Role Of Soybean In Fighting World Hunger FAO -
- Sirtioğlu, İ., 2012. Soybean and Products Update, Grain Report.
- ÖNER, T., 2006. Soya Sektör Raporu. TÜİK (www.tuik.gov.tr).
- USDA (www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade).